

SAVANORIS POVILAS LIAUKEVIČIUS

Mano atsiminimai iš 1919 metų ir vėliau

Kada niekas nekaltaba — visi tylti, atrodo, kad visiems ir reikiama tylėti. Bet kai vienas kitas prasiveržia viešumon, pradeda atpasakoti būtus ir nebūtus dalykus, taip kartais ir savo "trigraši" norisi tarp jų įterpti.

Rodos ne taip jau seniai ko-voje už Lietuvos nepriklausomybę, neturėdami nieko geresnio galvoje, kaip tik ją atstatyti. Ir per tą trumpą nepriklausomybės eilę metų mes matėme, kur Lietuva klupo, kėlėsi, tiesiu keliu ėjo, vėl klupo ir galutinai matėme, kol ją svetimieji vėl visiškai pavergė.

Aš esu 1919 metų Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvis, arba kaip dabar mes vadinami: savanoris. Gimiau tų kovų sukurių vietelėje, t. y. vienam iš dzūkijos kaimų, Seinų apskrityje. 1919 metais sausio mėn. 6 d. pas mus prasidėjo savanorių organizavimas. Iš visų apylinkių savanoriai buvo kviečiami į Seinų miestą. Jūs pradėjo organizuoti karininkas Alsevičius, dabar jis gyvena Clevelande. Anksčiau jo sūnūs gyveno Kanadoje, Winnipego mieste. Tuo pat metu prie savanorių organizavimo įsijungė ir du broliai karininkai Giedraičiai. Nepriklausomybės laikais vienas iš jų buvo ministeriu, ir vėliau, rusams okupavus Lietuvą, sušaudytas Cervenėje.

Puikiai prisimenu, kad Trijų Karalių Dieną, Seinuose jau buvo 20 kareivių su tautiniais ženklais ant rankovių. Tai buvo pirmoji Lietuvos kariuomenės uniforma. Rūbai buvo įvairūs. Vieni su šlipsais, kiti be jų, tretieji su vilnioniais megstukais, vieni su gollfinių kelnėmis, kiti su ilgomis. Vieni persisėmė iš vokiečių kareiviškos uniformos, kiti iš rusiškos. Vienu žodžiu, mūsų dalinys buvo apsirėngęs įvairiai. Vieni su ilgais batais, kiti su pusbačiais, tretieji su klumpėmis ir t. t. Bet visi buvo patenkinti, nes jau skaitėms naujai atgimstančios Lietuvos kariai.

Seinuose daugiau buvo kalbančių lenkiškai. Kurie kalbėjo lenkiškai, save laikė lenkais, o kurie kalbėjo lietuviškai — lietuviais. Vieną sekmadienį Seinuose susirinkome prie bažnyčios. Lenkai mūsų neapkenė ir vienas jų mūsų kareiviui nuo rankovės nuplėšė Lietuvos tautinį ženklą ir dingio žmonių minioje. Mes kareiviai labai užsigavome, o ypatingai tas, kuriam buvo nuplėštas ženklas. Mes nutarėme už tai lenkams atkeršyti. Susibūrėme prie bažnyčios durų, o kareivis, kuriam buvo nuplėštas tautinis ženklas, atsistojo bažnyčios tarpdurėje, prie išėjimo, ir, pastebėjęs išeinantį patį aukščiausio ūgio lenką, trenkė jam kumštini į veidą. Tuojau kilo muštynės. Kas kalbėjo lenkiškai, ėjo už lenkus, o kas lietuviškai — už lietuvius. Ir taip šios kumščių muštynės išsivystė, kad mušėsi didžiausios minios žmonių — vieni su kitais. Kuo tas būtų užsibaigęs, sunku pasakyti. Tik staugiantis vokiečių kariuomenės, kurios daliniai dar tuo metu stovėjo Seinuose ir įvykį numalšino. Ir šiaip dažnai po to vis įvairių nesuspatingų bei pešytynių tarp vietinių lenkų ir lietuvių kildavo. Po šitokios "revoliucijos" karininkas Giedraitis po apskritį pradėjo važinėti su prakalbotomis, verbuodamas savanorius į Lietuvos kariuomenę. Karininko Giedraičio prakalbų dėka 2-3 savaitių bėgyje Seinuose susiorganizavo lietuvių kariuomenės dvi kareivių kuopos.

Sunkūs buvo tada laikai. Maitintis reikėjo iš apylinkės žmonių-ūkininkų. Daugiausia mi-

tome žirniais, peliuškomis, bulvėmis ir kit. Kraštas buvo svetimų kariuomenės apipilė, nualinti. Ypatingai buvo sunku su ginklais, kuriuos dažnai pirkdavome iš vokiečių kareivių arba mainydavome į paskutinį duonos kąsnį.

Karinį parengimą — rikiuotę — manevravimą atlikdavome Seinų šilėlyje. Ak, kaip buvo smagu mokytis lietuviškai karinio parengimo. Tuo metu Suvalkuose dar buvo lenkai. Kiek pasimokinus, tos dvi kuopos buvo išsiųstos užimti Suvalkų miestą. Dalis kareivių buvome pasilikę Seinuose, kur vis dar įvykdavo su lenkais įvairių nesupratimų.

Vėliau šių 2-jų kuopų kareiviai buvo išstatyti Augustavo kanalo (linijos) zonoje, kaip sargybos, kur skyrė Lenkiją nuo Lietuvos. Ten gyveno daug sulenkėjusių lietuvių, kuriuos mes vadindavome mozūrais.

Vokiečiams ištraukus savo dalinius iš Seinų ir jo apylinkių, lenkų karininkai, persirengę civiliniuose rūbuose, ėmė organizuoti civilinius gyventojus, kalbančius lenkiškai, į tam tikras gaujas. Jos slapta lenkų buvo apginkluojamos ir, gerokai pasirušius, tos lenkų gaujos, puoslė Seinų miestą. Tą puolimą lenkai vykdė su žinia vyr. leit. Barkausko, kuris buvo kilęs nuo Raseinių. Vyr. leit. Barkauskas tuo metu vadovavo vienai lietuvių kuopai. Su jo žinia visa kuopa klastingai buvo išduota lenkams.

Lietuvių silpnos milicijos jėgos kartu su komendantūra, vadovaujant komendantui Asevičiui, pasitraukė į Lazdijus, apeliudami Seinų miestą. Tačiau, žygio metu, sužinota, kad ir patys Lazdijai jau užimti sukilėlių. Bet buvo išaiškinta, kad Lazdijuose veikia tik lenkų partizanai, o jokių kariuomenės dalinių dar nėra. Staiga Lazdijų apylinkių gyventojai lietuviškai kas su šake, kas su kirviu, kas su šautuvu susiorganizavo ir greit lenkų partizanus sukilėlius iš Lazdijų išvyjo. Tuos visus neramumus kėlė lenkų "Polska Organizacija Waiskova", kurios uždavinys buvo užimti visą Lietuvą. Jos centras slapta veikė Kaune.

Po to įvykio, po kokių dviejų dienų lietuvių vėl puolė Seinus, vadovaujami komendantu Asevičium. Laikė kelių valandų Seinais buvo užimti ir išvalyti nuo lenkų gaujų. Gerokai buvo paimta lenkų ir nelaisvė, o taip pat teko nemažai kariško turto, amunicijos ir kit. Neilgai trukus išblaškyti lenkų kariuomenės daliniai persiorganizavo ir vėl pradėjo stiprų priešpuolį prieš mūsų dalinį. Mūsų dalinys, neišlaikydamas stipraus lenkų spaudimo, su grobiu traukėsi atgal į Lazdijus. Tame mušyje žuvo keletas Lietuvos karių, kurių kapai dar ir šiandien Suvalkų trikampyje tebėra. Lenkų okupacijos metu tuos kapus slapta lietuviams papuošdavo gėlėmis ir juos nenuilstatė, t. y. įvykdė smurtą prieš teisėtą visos tautos išrinktą vyriausybę, tačiau susidėję su tautininkais liko apvilti, nes patys vyriausios vadovavimas pasiliko tautininkų rankose, o dar vėliau ir patys krikščionys demokratų visi buvo išstumti.

Tų mūsų tautai krikščionių dienų išvakarėse aš buvau Lietuvos valstiečių liaudininkų suvažiavimo atnaujinti stipriai priešinosi ir buvo sunku įsiveržti į patį Seinų

miestą, bet vis tik kautynės nutrūko. Sustabdyti tų kovų stipriai pasidarbavo prancūzų generolas Forshe ir ištisi lietuvių kaimai pasiliko anojė demarkacijos linijos pusėje. Ta dalis ir dabar vadinama Suvalkų trikampiu.

Po tokios neteisingos demarkacijos linijos nustatymo nepradėjo jau viskas taip ramiai. Pradėjo iš vienos ir kitos pusės užpuolinėjam. Suvalkų trikampyje užvirė tikra pragaro mašina. Susiorganizavę lenkai atėidavo į Lietuvos pusę, apipledavo ūkininkus ir vėl dingdavo per sieną atgal. Lenkų valdžia baudavo lietuvius, kankindavo, siųsdavo į koncentracijų stovyklas, priverčiamuosius darbus. Tokios kovos tęsėsi iš metų ir metų, kol pagaliau aprimo ir demarkacijos linija nusistovėjo.

Ir taip po keturių metų tarpybos Lietuvos kariuomenėje teko sugrįžti į civilinį gyvenimą. Įsikūriau, kaip savanoris iš valdžios gautame žemės sklype. Teko dalyvauti ekonominėje ir politinėse organizacijose. Dirbau kooperatyve ir smulkios kredito bankelyje. Vyko normalus gyvenimas iki 1926 metų Seimo rinkimų, kai valdžia perėmė socialdemokratų ir valst. liaudininkai.

Krikščionių demokratų partijai buvo suduotas didelis smūgis ir ji turėjo valstybės vadovavimą perleisti teisėtai, demokratų būdu, išrinktai valdžiai. Bet vis tik ji nenustojo knistis po demokratinės santvarkos pagrindais iki pat 1926 m. gruodžio mėn. 17 d., kai smurtu buvo nuversta teisėtai išrinkto prezidento Dr. K. Griniaus valdžia.

Nors krikščionys demokratai patys pirmiausia pagimdė tą idėją, t. y. įvykdyti smurtą prieš teisėtą visos tautos išrinktą vyriausybę, tačiau susidėję su tautininkais liko apvilti, nes patys vyriausios vadovavimas pasiliko tautininkų rankose, o dar vėliau ir patys krikščionys demokratų visi buvo išstumti.

Tų mūsų tautai krikščionių dienų išvakarėse aš buvau Lietuvos valstiečių liaudininkų suvažiavimo atnaujinti stipriai priešinosi ir buvo sunku įsiveržti į patį Seinų

miestą, bet vis tik kautynės nutrūko. Sustabdyti tų kovų stipriai pasidarbavo prancūzų generolas Forshe ir ištisi lietuvių kaimai pasiliko anojė demarkacijos linijos pusėje. Ta dalis ir dabar vadinama Suvalkų trikampiu.

Po tokios neteisingos demarkacijos linijos nustatymo nepradėjo jau viskas taip ramiai. Pradėjo iš vienos ir kitos pusės užpuolinėjam. Suvalkų trikampyje užvirė tikra pragaro mašina. Susiorganizavę lenkai atėidavo į Lietuvos pusę, apipledavo ūkininkus ir vėl dingdavo per sieną atgal. Lenkų valdžia baudavo lietuvius, kankindavo, siųsdavo į koncentracijų stovyklas, priverčiamuosius darbus. Tokios kovos tęsėsi iš metų ir metų, kol pagaliau aprimo ir demarkacijos linija nusistovėjo.

Krikščionių demokratų partijai buvo suduotas didelis smūgis ir ji turėjo valstybės vadovavimą perleisti teisėtai, demokratų būdu, išrinktai valdžiai. Bet vis tik ji nenustojo knistis po demokratinės santvarkos pagrindais iki pat 1926 m. gruodžio mėn. 17 d., kai smurtu buvo nuversta teisėtai išrinkto prezidento Dr. K. Griniaus valdžia.

Nors krikščionys demokratai patys pirmiausia pagimdė tą idėją, t. y. įvykdyti smurtą prieš teisėtą visos tautos išrinktą vyriausybę, tačiau susidėję su tautininkais liko apvilti, nes patys vyriausios vadovavimas pasiliko tautininkų rankose, o dar vėliau ir patys krikščionys demokratų visi buvo išstumti.

Tų mūsų tautai krikščionių dienų išvakarėse aš buvau Lietuvos valstiečių liaudininkų suvažiavimo atnaujinti stipriai priešinosi ir buvo sunku įsiveržti į patį Seinų

miestą, bet vis tik kautynės nutrūko. Sustabdyti tų kovų stipriai pasidarbavo prancūzų generolas Forshe ir ištisi lietuvių kaimai pasiliko anojė demarkacijos linijos pusėje. Ta dalis ir dabar vadinama Suvalkų trikampiu.

Po tokios neteisingos demarkacijos linijos nustatymo nepradėjo jau viskas taip ramiai. Pradėjo iš vienos ir kitos pusės užpuolinėjam. Suvalkų trikampyje užvirė tikra pragaro mašina. Susiorganizavę lenkai atėidavo į Lietuvos pusę, apipledavo ūkininkus ir vėl dingdavo per sieną atgal. Lenkų valdžia baudavo lietuvius, kankindavo, siųsdavo į koncentracijų stovyklas, priverčiamuosius darbus. Tokios kovos tęsėsi iš metų ir metų, kol pagaliau aprimo ir demarkacijos linija nusistovėjo.

Ir taip po keturių metų tarpybos Lietuvos kariuomenėje teko sugrįžti į civilinį gyvenimą. Įsikūriau, kaip savanoris iš valdžios gautame žemės sklype. Teko dalyvauti ekonominėje ir politinėse organizacijose. Dirbau kooperatyve ir smulkios kredito bankelyje. Vyko normalus gyvenimas iki 1926 metų Seimo rinkimų, kai valdžia perėmė socialdemokratų ir valst. liaudininkai.

Krikščionių demokratų partijai buvo suduotas didelis smūgis ir ji turėjo valstybės vadovavimą perleisti teisėtai, demokratų būdu, išrinktai valdžiai. Bet vis tik ji nenustojo knistis po demokratinės santvarkos pagrindais iki pat 1926 m. gruodžio mėn. 17 d., kai smurtu buvo nuversta teisėtai išrinkto prezidento Dr. K. Griniaus valdžia.

Nors krikščionys demokratai patys pirmiausia pagimdė tą idėją, t. y. įvykdyti smurtą prieš teisėtą visos tautos išrinktą vyriausybę, tačiau susidėję su tautininkais liko apvilti, nes patys vyriausios vadovavimas pasiliko tautininkų rankose, o dar vėliau ir patys krikščionys demokratų visi buvo išstumti.

Tų mūsų tautai krikščionių dienų išvakarėse aš buvau Lietuvos valstiečių liaudininkų suvažiavimo atnaujinti stipriai priešinosi ir buvo sunku įsiveržti į patį Seinų

miestą, bet vis tik kautynės nutrūko. Sustabdyti tų kovų stipriai pasidarbavo prancūzų generolas Forshe ir ištisi lietuvių kaimai pasiliko anojė demarkacijos linijos pusėje. Ta dalis ir dabar vadinama Suvalkų trikampiu.

Po tokios neteisingos demarkacijos linijos nustatymo nepradėjo jau viskas taip ramiai. Pradėjo iš vienos ir kitos pusės užpuolinėjam. Suvalkų trikampyje užvirė tikra pragaro mašina. Susiorganizavę lenkai atėidavo į Lietuvos pusę, apipledavo ūkininkus ir vėl dingdavo per sieną atgal. Lenkų valdžia baudavo lietuvius, kankindavo, siųsdavo į koncentracijų stovyklas, priverčiamuosius darbus. Tokios kovos tęsėsi iš metų ir metų, kol pagaliau aprimo ir demarkacijos linija nusistovėjo.

A. KELMUTIS

VILNIUJE 1918 METŲ PABAIGOJ

Neseniai paminėjome Lietuvos kariuomenės įsikūrimo 40 metų sukaktį. Kadangi mūsų kariuomenės sudarymo svarbiausioji vietovė buvo Vilnius ir kadangi man pačiam teko tada savo akimis matyti Lietuvos valstybės stiprintojų pirmuosius žingsnius, tad čia paryškinsiu to meto, t. y. 1918 metų pabaigos, kai kuriuos gyvenimo vaizdus.

Ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje gyvenimo vaizdai pasikeitė nuo to laiko, kada buvo nuverstas Vokietijos kaizeris, būtent lapkričio pradžioje 1918 m. Kol tas kaizeris dar nebuvo nuverstas, tad visur buvo laikomasi griežtų taisyklių. Tada negalima buvo laisvai važinėti po Lietuvą, reikėdavo tam reikalui turėti atitinkamą leidimą. Kai aš sugrįžęs iš Rusijos (1918 m. gegužės mėn.) buvau apsiostojęs Vilniuje ir po kiek laiko prašiau duoti leidimą nuvažiuoti į Marijampolę, tad man tokio leidimo nedavė. Bet prieš pat kaizerio nuvertimą buvau gavęs tam tikrą raštą, kad aš negalysiu ilgiau gyventi Vilniuje ir turįs po savaitės laiko išvykti į Marijampolę. Kadangi Vilniuje jau tada buvau įsijungęs į visokius darbus, tad niekur važiuoti jau nenorėjau, ir man darėsi nesmagu, kad turėsiu vistiek apsiliekti Vilnių. Bet mano laimei po poros dienų buvo nuverstas kaizeris ir viskas nuo tada, taip sakant, pasikeitė vėselnesne forma, ir galima buvo gyventi ar važiuoti kur nori.

Kol dar Vokietijos kaizeris buvo aukščiausias valdžios šefas, ligi tol visur buvo palaikoma griežta disciplina. Nakties metu Vilniaus miesto gatvėmis tegalėdavo vaikščioti tik tie, kurie turėjo atitinkamą leidimą. Tokį leidimą turėjau ir aš, nes man tekdavo anksti rytą, apie 5 val., nueiti į spaustuve sutvarkyti paskutines "Lietuvos Aido" žinias. Gatvėse tekdavo sutikti tik vokiečių kareivių patrulius, o šiaip civiliaiškai apsirėngusių žmonių retai tekdavo matyti.

Dienos metu žmonių judėjimas gatvėse būdavo gana didelis. Ir su kuo tik tekdavo pakalbėti, tad visi sakydavo, jog visur jaučiamas šoks toks atoslūgis, nors dar kaizeris nebuvo nuverstas. Visi jautėsi esą laisvesni, ne taip kaip būdavo 1917 ar 1916 metais. Vilniaus rinkose tekdavo matyti privažiavusių ūkininkų, atsivežusių pardavimui įvairių daržovių, vaisių, vištų, žąsų, ančių ir kitų dalykų. Tad kas turėdavo pinigų, galėdavo laisvai nusipirkti.

Šiokią tokią palaisvėjimą pajutė mūsų kultūrininkai, taip sakant, nėrėsi iš kailio, kad įvairios lietuvių mokyklos, žemės, ūkio ir aukštesnės, imtų labiau augti bei klestėti. Bet susidaręs toks staigsnis gyvenimo pakitėjimas visiems parodė, kad mūsų kultūrininkų praeities darbai yra buvę šiek tiek lėti ir nėra buvę kaip reikiant pasirušta prie laisvesnio gyvenimo. Ypač tokie trūkumai pasirodė mūsų mokyklų organizavimo darbe. Prieš pirmąjį pasaulinį karą (prieš 1914 m.) tebuvo išleisti tik vadinamieji elektoriniai bei skaitymo knygelės, kitaip sakant — tik tokie vadovėliai, kurie tinka pirmiesiems mokymo metams, o tolesnių vadovėlių visai nebuvo. Ir tokių vadovėlių paruošimo, kaip tada kiti sakydavo, nebuvo reikalo rūpintis, nes gimnazijose bei kitose aukštesnėse mokyklose buvo vartojami rusų kalba atspausdinti vadovėliai. Žinoma, niekas turbūt negalvodavo, kad gali greitai ateiti toks laikas, kada tebus vartojami tik

grynai lietuviški vadovėliai. Pirmą kartą ir aš pats pajutau tokių mūsų nepasiruošimą dar 1913 metais, taigi prieš pirmąjį pasaulinį karą, kada galima buvo steigti ir privatinės lietuviškos mokyklos. Aš pats tais laikais buvau valdinės mokyklos mokytojas, kurioje dėstomoji kalba buvo rusų, bet jau galima buvo turėti ir lietuvių kalbos pamokas. Ir vedant lietuvių kalbos pamokas platesnė, taip sakant, prasme reikalinga buvo supažindinti mokinius su rūpimais lietuviškais pavadinimais įvairiose srityse. Patys mokiniai buvo paklausę mane, kaip lietuviškai reikia vadinti aritmetinius terminus, liečiančius sudėtį, atimtį, daugybą, daugybą. Tada 1913 metais man buvo nelengva išskirti, kaip turėtų būti visa tai lietuviškai pasakoma. Ir visa tai tiek man tiek kitiems tokie dalykai paaikšėjo tik 1918 metų atroje pusėje, kada buvo išspausdintas aritmetikos teorijos vadovėlis.

Dar prieš vokiečių kaizerio nuvertimą buvo daugelio jauciamas, kad lietuvių tauta eina prie visiško išlaisvinimo. Savaimė suprantama, kad visi mūsų intelektualai buvo labai pasiryžę dirbti savo srity. Kai man tekdavo Vilniuje nuvykti į Kuktos spaustuve, kurioje buvo spausdinami tuo laiku įvairūs mokykliniai vadovėliai, ir žiūrėti bei taisyti tų vadovėlių korektūrą, tad tekdavo pastebėti daugelį tų mūsų intelektualų, ateinančių pasiteirauti, kada jų paruoštos knygos išeis iš spaudos; ir tie pasiteirautojai labai nudžiugdavo sužinoję, kad jų knygos baigiamos spausdinti.

Čia minėdamas tuos nuotykius toje spaustuvelyje prisimenu dar gudų pasirodymą toje spaustuvelyje. Mat ten buvo spausdinamas gudų savaitraštis, kurio artimiausieji bendradarbiai vis užsukdavo pasižvalgyti. Bet visada to gudų laikraščio gultinai sutvarkyti atėidavo asmuo turįs vokiečių karinę uniformą, ir tas asmuo buvo faktinis to savaitraščio redaktorius. Aš iš pradžių buvau manęs, kad tas asmuo esąs gudas, tarnaujantis vokiečių kariuomenėje, bet susipažinęs su juo sužinojau, kad jis esąs tikras vokiečių, filologas, gerai mokąs kelias kitas kalbas, taigi ir gudų kalbą. Tik jo padėjėjai buvo tikri gudai. Bet kai teko su tais padėjėjais arčiau susipažinti, tad jie pasirodė esą savotiški žmonės, labiausiai ta prasme, kad visą Lietuvos senovės praeitį jie paremdavo vietik gudų veikla ir kad mūsų Lietuvos kunigaikščiai esą buvę tikrieji gudai. Taigi ir dabar kai kuriuos godus tenka girdėti taip kalbant.

Didžiausią pasikeitimą įvyko tada, kai buvo nuverstas Vokietijos kaizeris. Visi tada pajuto įvairių suvaržymų išnykimą. Buvo sudaryta pirmoji Lietuvos vyriausybė, arba pirmasis ministrų kabinetas. Taip pat imtasi spraciai organizuoti Lietuvos kariuomenę. Toji kariuomenė ėmė kurtis savanorių verbavimo keliu. Kariuomenei organizuoti ėmėsi energingai pirmiausia tie asmenys, kurie jau buvo tarnavę rusų kariuomenėje, kurie buvo išėję rusų mokyklą, nes tokie asmenys turėjo įgytą tam reikalui specialią mokslą ir buvo įgiję jau praktikos. Jų dėka galėjo susiorganizuoti pirmieji mūsų kariuomenės būriai, kurie atliko Lietuvos laisvės gynimo darbe kilnią pareigą.

1918 m. gruodžio mėn. pabaigoje iškilo didelis pavojus. Vokiečių kariuomenė traukėsi į vakarus, o rusų bolševikų karkas, kada tebus vartojami tik

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems savo draugams ir pacientams linki

DR. PETER BRAZIS
Gdytojas ir Chirurgas
2434 West 71st Street
Tel.: HEmlock 4-5849

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ LINKIME SAVO KLIENTAMS IR DRAUGAMS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

J. LIEPONIS ir STANLEY KRUKAS
3222-24-26 So. Halsted St. Chicago, Ill.
Tel.: Victory 2-4226

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams.

PIVARŪNAS KEPYKLA

Kepa Ruginę Lietuvišką Duoną ir kitus kepsnius.

4622 So. Marshfield Ave.
3200 So. Halsted Street
Tel.: FRontier 6-4622

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ 1959 METŲ LINKI VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS IR VISAI NAUJIENŲ ADMINISTRACIJAI

K. G. URNEŽIS
1519 So. Oxford Avenue
Los Angeles 6, California
Tel.: RE 2-7067

Kalėdų laiškas

Be religinės reikšmės, žiemos šventės suteikia progos draugams pasveikinti viens antrą. Renkam, perkam, siunčiam korteles — gražias, linksmas, rimtas. Laukiame laiškanėsiu. Kaip malonu gauti iš draugų, kad ir atspausdintas pasveikinimas, vien vardu-pavarde pasirašytas. Taip vieną kartą per metus atnaujiname draugiškus ryšius su pračiais artimais, nuo kurių laikas ir gyvenimo aplinkybės mums atskyrė.

Malonus paprotys. Bet per trumpas. Trūksta žinių, Trūksta draugiško pasikalbėjimo. Trūksta tvirtos rankos paspaudimo.

Kaip kitaip su draugais susisiekti? Telefonu? Laiškais! Bet kur rasis tas laisvas laikas laiškam rašyti?

Reikia namus ruošti šventėm. Reikia šiaudinius dirbti, kabinėti po namus ir ant eglaitės. Reikia babkų kepti. Sausainius. Dešras kimšti. Kugelius kepti. Reikia dovanas ruošti. Kai kurias rankų dirbtas. Kai kurias krautuvėse ieškoti, pirkti. Reikia dovanas gražiai, nepaprastai rišti. Reikia išnešioti — ar paštu išsiųsti. Retam lieka minutė laiškam rašyti! Bet vis yra ateinantys metai...

Pradedant pavasarį, galima surinkti žinių, minčių, kurios padarys draugams puikų Kalėdinį atsiminimą. Kaip įdomu, linksmu bus jiems gauti kad ir sutrumpintą dienraštį praėjusių metų!

Pavyzdžiui, jeigu aš būčiau šitokias mintis pereičiau pavasarį turėjusi, gal būčiau parašiusi maždaug taip:

Kaip žinote, brangūs draugai, turime bent kiek žemės, ant kurios kas vasarą auginame daržoves. Taip stojam kas metą ir mes į kovą su žolėmis, paukščiais, vabalais, kirminais.

Nors apie žemę ir vaisių auginimą šiek tiek išmokau iš savo tėvelių, nuostabu mums — kas pavasarį — kiek pamiršom nuo pereinamųjų metų. Net neatmename tikrai, kada vaisius rinkti.

Tad, aną rytą, kai išgirdau triukšmingą paukščių konferenciją lauke, pagriebiau krepšį ir bėgau į lauką žirnių rinkti. Gal paukščiai čilbėjo apie ateinančią lietu. Gal apžiūrėjo mūsų raustančias vyšnias. Bet gal mūsų žirniai pradjo juos žavėti! Išbėgusi radau didžiulę ankščių dar suplotų. Vienok priirinkau, nors kiek išsipūtusių ankščių. Tą vakarą valgėm mažyčius, labai jaunos žirnius. Žinoma lijo tą naktį; paukščiai mat lietu pranašavo. Gal juokėsi iš manęs; jie tokių žirnių nė iš bado neliestų!

Bet prisimindama kitus pavasarius, nenorėjau imti progos. Sodinom. Akėjom. Ravėjom. Ir vien paukščiai mūsų triūsų socialiai žirnių prisivalgė. Bet, tiesą pasakius, negaliu perdaug skųstis. Beveik kiekviena išvalgyta ankštis paliko ir mums po vieną kitą žirniuką — tarnagrašį už mūsų sunkų darbą!

Arba būčiau galėjusi kalėdiniam laiške ką nors apie Jonelio nelaimę parašyti. Pirma, žinoma, pasigirčiau, kad mūsų 12-kos metų Jonelis sumanus, atsakingas. Dirba be spyrimo, be priežiūros. Pamatęs, kad reikia ko, — padaro. Jeigu kas nedirba, kaip turėtų dirbti, pataiso. Aš rengiau pietus tą dieną, o Jonelis ir Kristukas piovė žolę lauke. Mašina sustoja. Gazolino blėkinė buvo sausa, tad Jonelis sumanė gazolino iš automobilio su dūdele ištraukti, kad žolės piovimo darbą prieš pietus baigti. Mums tų metų neteko valgyti. Buvo matęs tėvą taip darant. lengva atrodė. Bet kad pradėtų gazolinas per dūdelę bėgti, Jonelis per tvirtai pačiulpė. Pilna burna gazolino. Tuoj pradėjo spiaudytis, bet vis dėlto kiek gazolino prarijo. Kristukas mane tuoj pašaukė. Pro Jonelio lūpas gazolino dujos stumės kaip iš senovės smakų, driežų. Greit pašaukėm

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—TUESDAY, DECEMBER 23, 1958

dytojai ištušino Jonelio skilvį ir tikrai rado gazolino. Nors gazolinas gerkles ir skilvio nepazeidė vienok Jonelį pasilaikė per naktį lignoninėje. Norėjo būti tikri, kad nuo dujų plaučių uždegimas neišsivystytų.

Kitą rytą viskas buvo tvarkingai. Paleido Jonelį iš lignoninės. Bet kažkodėl nuo tos dienos, gazoliną užnodus, širdis ima pykti!

Mokytojai, kunigai, tėvai vis kartoją: "Daryk kaip sakau"... Metas mums suaugusiems būtų ne tik sakyti, bet ir "daryti" taip, kaip norime, kad mūsų vaikų darytų.

Kadangi ir aš neturėsiu laiko ir šiemet šitokiems Kalėdų laiškam rašyti, tad primkite nuo mūsų visų (Jono, Jonelio, Kristuko, mūsų mamytės Antaninos Vilienės bei seselės Florytės ir manęs) širdingiausių linksmų Kalėdų linkėjimus, linkėjimus sulaukti dovanų, geros sveikatos, laimingų, linksmų dienų 1959 metais.

Suzana Viliūtė-Schweer

Klijai kaulams lopyti

Medicinos kolegijos Philadelphiaje chirurgai Dr. Michael Mandarine ir Dr. Joseph Salvatore daro labai sėkmingus bandymus su naujai išrastu chemikalu, vadinamu MRD-535, kuriuo galima sukljuoti kaulus. Ta substancija yra polurethane putos, originaliai vartotos įvairiems pramonės procesams. Prieš sukljuojant kaulai turi būti apšvarinti, apvalyti iš kraujo ir kitokių pašalinių medžiagų. Suklijavus klijai sukietėja per 20 iki 40 minučių ir visiškai sukietėja per 24 valandas. Tačiau naujai sukljuotais kojos kaulais norint vaikščioti, patariama palaukti dar vieną parą. Metų bėgyje tie klijai susigeria į kūno audinius.

(atkelta iš 1-mo psl.)

riuomenė artėjo. prie Lietuvos. Lietuvos jaunoji kariuomenė dar nebuvo tokia gausi, kad lengvai galėtų atsispirti. Kai kurių mūsų žmonių tarpe iškilo panika ir rodėsi jiems, kad vis tiek atsispirti prieš rusus bolševikus nebūsią galima, todėl nuleido rankas ir žiūrėjo, į kurią pusę geriausia būtų bėgti. Pats to laiko ministeris pirmininkas A. Voldemaras tiek susipainiojo, kad negalėjo nieko pasakyti, ką tokiu atveju daryti, nes buvo tokiu momentu tapęs didžiausiu pesimistu, ir jo kai kurie pasekėjai siūlė tokiu atveju bėgti į pietinę dalį, kitaip sakant — prisiliesti prie lenkų, norint tokiu būdu savo kailį išgelbėti. Daug kam tada iškildavo tokia mintis: apie tuos A. Voldemaro šalininkus: "Visur, kur jie tik kalbėdavo, atrodydavo, kad jų pasakyti žodžiai yra teisingiausi, bet dabar iškilus tokiam pavojui jie pirmutinai suglemba ir nusprendžia be jokio pasipriešinimo pasiduoti priešui".

Laimė, kad tuo laiku tik ką buvo sugrįžęs iš Rusijos Mykolas Sleževičius, kuris sušauktame mitinge tiek įtikino beveik visus, kad reikia visiems išvien eiti į gynybos eiles ginti Lietuvos laisvę. Ir jojo pasakyti žodžiai vienodai paveikė tiek krikščionių demokratų, tiek valstiečių liaudininkų, tiek socialdemokratų, kurie savo pažiūromis tarp savęs skyrėsi, bet Lietuvos laisvės gynimo darbe padavė viens kitam ranką ir visiėjo išvien.

KAS YRA LAIME

— Tamsta vis giriesi, kad turi nepaprastą laimę meilėj. Tad dėlko gi iki šiol nevedęs? — Taigi tame ir yra mano laimė!

Malonaus džiaugsmo Kalėdų šventėse ir geresnės sėkmės Naujuosiuose 1959 Metuose visiems savo klientams ir draugams linki

VALERIJONAS ŠIMKUS
GENERALINIS KONTRAKTORIUS

2618 West 71st Street Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 8-4268 ir 69

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų mūsų klientams ir pažįstamiems linki

C. NORVILA

REAL ESTATE BROKERIS

STATYBININKAS IR VISAS JO STABAS
HAROLD BAVERMAN, RITE KOLASA, WM.
MORRISSEY, THOMAS McDONNELL

2658 West 59th Street PROspect 8-5454

GREETINGS
LAWDALE SAVINGS & LOAN ASS'N.
3205-07 W Cermak Road. BISHOP 7-6530

OFFICERS and DIRECTORS:

JOSEPH J. JANDA, President
JOSEPH J. HOUDA, Vice Pres. and Manager
MILDRED R. JANDA, Auditor—Secretary
GEO. P. KIRCHMAN, Ass't Sec'y & Ass't Treas.
JAMES KARNIK, EMANUEL H. NOVAK.

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

ALEKSAS BRINAS

GENERAL KONTRAKTORIUS

Taiso ir atlieka visokius namų remontus.

2715 West 43rd Street Chicago 32, Illinois
Tel.: LA 3-9751 — FR 6-3922

JUOZAS IR SŪNUS NAUJOKAIČIAI

su šeimomis linki visiems savo draugams, buvusiems ir būsimiems klientams

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

BALDŲ IR PIANINŲ PERKRAUSTYMAS

2022 West 69th Street Chicago 36, Illinois
Tel.: WALbrook 5-9209

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

KAUNAS PARK INN

ANNA IR RAY KAUNIETIS

2650 West 69th St. Tel.: GROvehill 6-9753

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ LINKIME VISIEMS SAVO KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

Lietuvių Automobilių Prekyba Baltica

BALTIC MOTORS

BRUNO MICKEVICIUS, Sav.

5805 So. Western Ave. Tel.: WA 5-8200

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

MATAS ZIZAS

STATYBOS KONTRAKTORIUS

6929 South California Ave.
Tel.: WALbrook 5-7744

...GREETINGS...
TO OUR LITHUANIAN FRIENDS
National Security Bank of Chicago
1959 CHRISTMAS CLUB NOW FORMING

Each Depositor Insured up to \$10,000 by the
Federal Deposit Insurance Corporation.

1030 West Chicago Ave. Chicago, Ill.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
VISIEMS DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS LINKI.

JULIUS KUZAS

WHOLESALE MEAT DISTRIBUTOR

6840 S. Artesian Ave. Wallbrook 5-8744

MERRY CHRISTMAS

**BOHEMIA FEDERAL SAVINGS
and Loan Ass'n of Chicago**

2101 So. Pulaski Road
CHICAGO, ILLINOIS

Phone: LAWndale 1-3100

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkių visiems savo klientams,
bičiuliams ir draugams

KAZYS KARAZIJA

Generalinis Kontraktorius

4410 So. California Ave.
Tel.: BISHop 7-6132

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
linki savo klientams ir prieteliams

PETER P. MANKUS

Siuvam naujus drabužius, taipgi išvalom ir išprosinam.

2230 West 22nd Street Chicago, Ill.
Phone: FRontier 6-0198

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

BRIGHTON BAKERY

Kepam juodą ir baltą duoną.
Taipgi visokius kitus kepsnius.

FELIKSAS MACKEVIČIUS, Sav.

2457 West 46th Place
Tel.: VIRginia 7-1250

(Atkelta iš 1-1959 pusl.)

kuotą pajėgi, kuri būtų aukščiau visų politinių partijų ir būtų tautos, valstybės ir vyriausybės tikroji apsauga. Ta organizacija buvusi pavadinta "Geležinio Vilko" vardu ir jai čia pat duotas veiklos kelrodys: Tautos Garbė — Valstybės Gerovė. Kadangi "Geležinis Vilkas" buvo ginkluota organizacija, tai valstybės prezidentas A. Smetona, kaip visų ginkluotųjų pajėgų šefas, automatiškai tapo ir "G. V." šefu, o ministeris pirm. prof. A. Voldemaras buvo pakviestas "G. V." organizacijos globėju. Organizacija veikusi pusiau slapta ir buvusi apginkluota specialiais durklais ir specialiai pagamintais Ruby ir Dauton revolveriais. Vadinasi, kada tautininkai padarė perversmą ir nuvertė demokratiskais pagrindais visos tautos išrinktą valdžią, A. Smetona ir prof. A. Voldemaras nebeapsitikėjo nei kariuomene, nei Saulių S-ga, o, pagaliau, jau nebeapsitikėjo net saugumo bei visąją policiją. Jiems jau prireikėjo steigti dar vieną ginkluotą organizaciją, kuri būtų naujos vyriausybės tikroji apsauga. Tai aiškiai matosi, kiek tauta pritarė tautininkų grupei, kuri nebeapsitikėjo net saviimi, bet blaškėsi į visas puses, kad tik galėtų išsilaikyti valdžioje.

Ir p. Jakubickas drįsta rašyti, kad "G. V." organizacija greitai išaugo ir jos vyrai būvę pagrindinė apsauga ūkininkų ir visos tautos. Tikrai puikiai tautininkai apsaugojo ūkininkus. Didžioji ūkininkų dalis įklimpo į neišbrendamas skolas, tūkstančiai ūkių buvo išparceliuota, ūkininkai iš jų išmėtyti — palikti bevaltiškam likimui. Šimtai suvalkų ūkininkų atsirado koncentracijų stovyklose, kalėjimuose, o dalis net sušaudyta. Tai, matote, kokią puikią "apsaugą" tautininkai buvo suteikę ūkininkams.

Ponas Jakubickas rašo, kad A. Smetona ir prof. A. Voldemaras buvo davę garbės pasižadėjimus buvusiam prezidentui Dr. K. Griniui, kad bus leista tautai pasisakyti konstituciniu keliu dėl krašto valdžios. Kiek jie buvo davę garbės žodžių bei pasižadėjimų, bet ar bent vienas iš jų ištesėjo? A. Smetona buvo įžūlus ir klastingas ne tik prieš savo draugus, bet ir prieš visą Lietuvos tautą.

Kaip A. Smetona, taip ir A. Voldemaras abu buvo diktatoriai. Jų pavyzdžiu buvo Adolf Hitleris ir Benito Mussolini.

Jakubickas rašo, kad vėliau A. Voldemaras norėjęs įvesti demokratinę santvarką ir todėl su A. Smetona susipykęs. Netiesa. Diktatoriai demokratinės santvarkos nėra įvedę ir neįves.

Kiek voldemarininkai norėjo įvesti demokratinę santvarką, aiškiai mums rodo 1934 metų birželio mėn. 7 d. voldemarininkų suruoštas perversmas. Jie buvo patenkinti diktatūra A. Smetonos santvarka bei jo vedama politika. Juk ir sukilimo dalyviai, pasiekę prezidentūrą, jokių kitų sąlygų A. Smetonai nestatė, o tik priimti atgal ministerį pirm. Augustiną Voldemarą ir palikti jį toliau ministeriu pirmininku. Vadinasi, A. Smetonos vedama politika jiems buvo gera. Bet ir čia voldemarininkai suklupo. A. Smetona jų sąlygas priėmė, tur būt, duodamas garbės žodį. Bet netrukus sukilimo dalyviai buvo suminti, kišami į kalėjimus, darbo stovyklas, ištremti į įvairias vietas bei iš jų atimtinėjami užsitarnauti kariški laipsniai. Štai kur A. Smetonos garbės žodis.

Teisingai pasakius, kitaip ir negalėjo būti. Krašte įsistėgus "G. V." organizacijai, prasidėjo tarpusavio teroras. Pagaliau, kokius pagrindinius tikslus turėjo ta "G. V." organizacija? Pirmiausia pradėsime nuo pat viršūnių. A. Smetona "G. V." organizacijos norėjo,

nes per ją galvojo išsilaikyti soste. Prof. Aug. Voldemaras "G. V." organizacijos norėjo, nes per ją galvojo nuversti A. Smetoną ir jo vietoje pats atsisėsti. "Geležinio Vilko" nariais sugūžėjo įvairūs karjeristai, kurie savo žygiais bei provokacijomis tikėjosi atsisėsti į šiltesnes vietas. Todėl krašte minimai organizacijai įsivyravus prasidėjo tiesiog banditizmas. Jos ginkluoti nariai pradėjo rodytis įvairiuose viešuose susirinkimuose, pramogose kelti nerimą bei girtuokliauti. Į tokius reikalus policija vengdavo kištis, nes pareigūnai bematant netekdavo tarnybų. Krašte pasipylė sufabrikuoti skundai prieš senesnius valstybės tarnautojus. Ramūs valdžios pareigūnai buvo nušalinami, o į jų vietas sodinami teroristinės organizacijos "G. V." nariai. Krašte pasidarė tikras chaosas. Ilgai taip nebegalėjo tęstis, todėl žygiai ir pačią organizaciją privedė prie likvidacijos.

Dabar, jeigu mes pažvelgsime į tolimesnį tautininkų įsigalėjimą, matysime, kad krašte į valstybės aparato viršūnes įsigavo įvairaus plauko pačiai Lietuvai nepatikimo elemento. Net pačioje prezidentūroje A. Smetona neberanda iš lietuvių kariuomenės vadą gen. Raštikį, kuris, turėdamas žinių, kad rusai sutraukė prie Lietuvos sienos karines jėgas (ir net gavęs ultimatumą) laksto po vyriausybės posėdžius drebančiomis kinkomis, vis aiškindamas, kad jo kariuomenė dar neparuošta. Jis nepermetinėja kariuomenės į pasienius priešais priešų sukoncentruotas jėgas ir neparodo menkiausio veiksmo, kad būtų galima pasipriešinti. Jis tik laksto, meldžiasi ir meldžiasi. Bet, deja, niekas neišklausė jo maldos. Neišklausė, kai jis ir rusam pataikavo. Jis lankstosi prieš savo pavaldinį, Lietuvos išdaviką, gen. Vitkauską ir, galiausiai, dar jį pasiunčia su gelėmis pasitikti atžygiuojančios priešų kariuomenės, kuri paskirta Lietuvos okupacijai. Tai skandalas. Tokių įvykių dar nebuvo girdėti pasaulio istorijoje. Pagaliau įvyksta dar didesnė tautos tragedija, kai tautos išdavikas gen. Vitkauskas okupantų skiriamas Krašto Apsaugos Ministeriu. Tai tiesiog (Tiesinis 8-ame pusl.)

NEW LIFE LIQUORS

3234 So. Halsted Street
Tel.: CALumet 5-4555

(Importuoti ir vietiniai gėrimai,
speciali nuolaida parengimam)

SVEIKINA SAVO GERB. DRAUGUS IR KLIENTUS
KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA
MARIIA ir JUOZAS RIMKAI, Sav.

Malonaus džiaugsmo Kalėdų šventėse ir geresnės
sėkmės Naujuosiuose 1959 Metuose visiems savo
mieliems klientams ir visiems lietuviams linki

"SEKLYČIA"

ELENA GAILEVIČIŪTĖ ir G. ŽIMANTAS

Geriausia Town of Lake lietuvių
kolonijoje susitikimo vieta.

1714 West 46th St. Tel.: VIRginia 7-9382

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkių visiems savo draugams
ir pažįstamiems

Mr. MICHAEL KIRAS

Širdingiausiai sveikinu Kalėdų ir Naujų
Metų švenčių proga visus savo draugus,
pažįstamus bei kostumerius

MARCIE'S TAVERNA

837 West 34th Place VIRginia 7-8704

**ROOSEVELT FURNITURE
BENDROVĖ**

2310 West Roosevelt Road SEEley 3-4711

Sveikina visus savo kostumerius, esančius ir būsimus
ir linki visiems linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
NAUJŲJŲ METŲ

Roosevelt Furniture Bendrovės Direktoriai:

FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS,
FRANK LANGVIS IR VISAS ŠTABAS.

Linksmų Kalėdų linki savo klientams
ir draugams

WEST SIDE EXPRESS

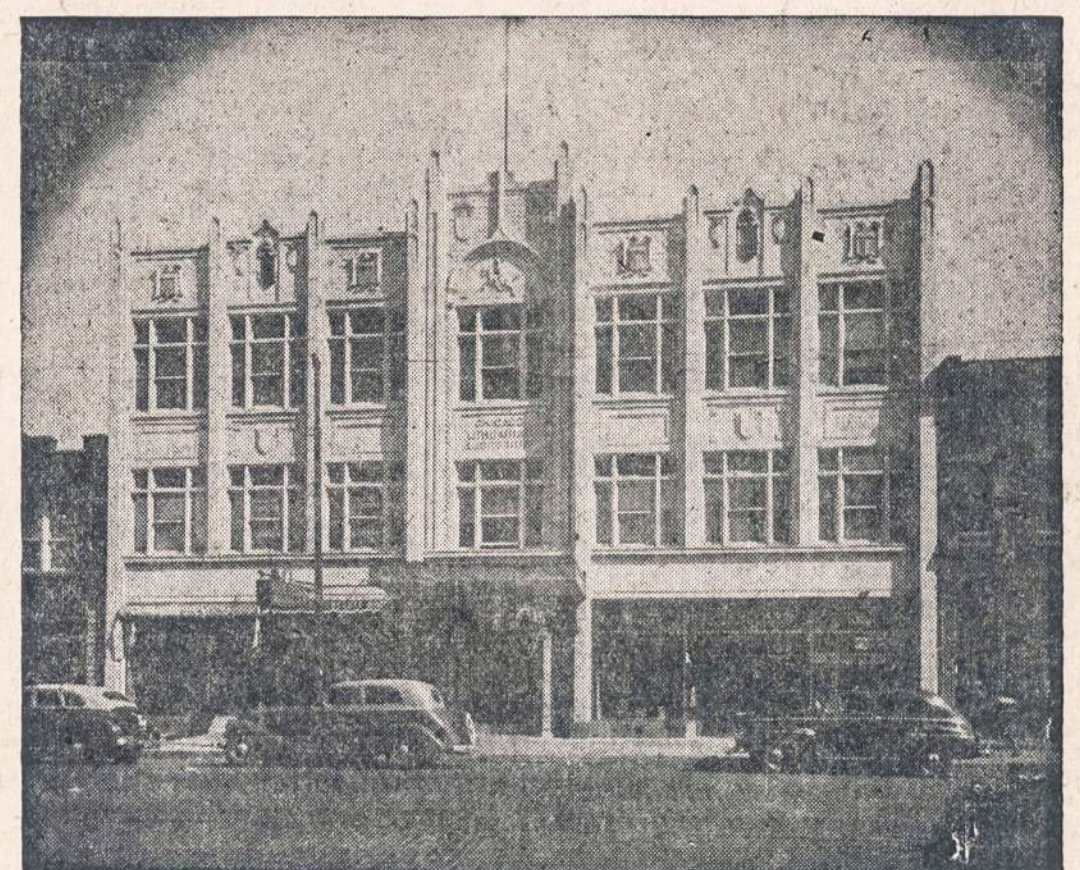
S. T. FABIONAS, Savininkas

Pristato pečiams alyvą, anglis ir perkrausto baldus.

2146 So. Hoyne Ave. Chicago, Ill.
Tel.: VIRginia 7-7097

CHICAGOS LIETUVIŲ AUDITORIJA

Chicagos Lietuvių Auditorijos valdyba ir direktoriai sveikina
Amerikos lietuvių Kalėdų bei Naujų Metų proga ir
linki jiems geriausios sėkmės bei gerbūvio.

VALDYBA:

PAUL MILLER, prezidentas

W. KRISCIUNAS, viceprezidentas

ADOLFAS KAULAKIS, sekretorius

EDWARD CHERNAUCKAS, treasurer

DIREKTORIAI:

JOE BALCHUNAS

PAUL MILLER

WM. KRISCIUNAS

EDWARD CHERNAUCKAS

JOHN JACKA

ADOLFAS KAULAKIS

JONAS MALIORIUS

PAUL J. PETRAITIS

PETER KENUTIS

**CHICAGO LITHUANIAN COMMUNITY
CENTER, Inc.**

3133 - 3137 So. Halsted Street

CHICAGO 8, ILLINOIS

Tel.: VICTory 2-6172

LINKIU DRAUGAMS IR PAŽISTAMIEMS

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ

ANN'S HILL TOP INN

8214 KEAN AVENUE

WILLOW SPRINGS, ILL.

Priimame prieinama kaina užsakymus pietums paruošti
laidotuvių ir kitokių įvykių progomis.
UŽEIGA ATDARA KASDIEN

ANNA BRUZGULIS, Sav.

Tel.: TErMinal 9-2767

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujųjų Metų linki visiems savo
kostumeriams ir draugams

WESTWOOD LIQUOR STORE

Rinktiniai vynai, likeriai ir alus
ALEX SIMKUNAS, Joniškietis

2441 West 69th Street

PRospect 6-5951

Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų
linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

**GUST ir MARTA STAKAUSKAI,
SŪNUS JUOZAS ir SEIMA**

UŽEIGOS SAVININKAI

4600 So. Marshfield Avenue
Tel.: VIrginia 7-8470

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
visiems savo klientams linki

SPIVAK'S FISH MARKET

BIZNYJE PER 30 METŲ
KASDIEN ŠVIEŽIA ZUVIS

Mes išimame kaulus ir išvalome nemokamai.

3231 So. Halsted St.

Chicago 8, Illinois

Phone: VICTORY 2-1684

MAKSIM GORKIJ KAPINĖS

Stepių mieste, kur man bu-
vo labai nuobodu gyventi, vi-
sų dailiausios ir gražiausios
buvo kapinės, — aš dažnai ei-
davau į jas pasivaikščioti ir
kartą užmigau lomoje tarp
dviejų kapų kaip lopšyje —
tankioje ir vešioje, saldžiai
kvepiančioje žolėje.

Mane pažadino smūgiai į
žemę arti mano galvos; švel-
niai atstumdoma mane, žemė
drebėjo, dundėjo, — aš pašo-
kau, atsisėdau, miego būta gi-
laus, ir akys, jo bedugnės
tamsos apžibintos, ne iš kar-
to suprato, kas yra: auksinė-
je birželio saulės ugnyje šiur-
piei lingavo tamsi dėmė, pri-
gludusi prie pilko kryžiaus, o
kryžius tyliai girgždėjo.

Paskui — nemaloniai greitai —
ši spindinti dėmė įgavo
žmogaus formas: laikydamas
sis ranka už kryžiaus skersinio,
stovėjo nedidelis senu-
kas, smailiaveidis, su tankia
sidabrinių plaukų kuokštele
po apatine lūpa ir karingai
užraitytais aukštyn storais
baltais ūsais.

Atkišęs ranką ir siūbuoda-
mas ją, susikaupęs jis daužė
kulnų žemę, skersomis dėb-
čiodamas į mane sausu tam-
sių akių žvilgsniu.

— Kas yra?

— Gyvate, — atsakė jis po-
nišku boseliu ir ilgu pirštu,
ant kurio mūvėjo žiedą, pa-
rodė sau po kojų: ant šlauro,
žole apaugusio tako krūčio-
jo mažas žalčiukas, mėšlungi-
škai judindamas uodegą.

— Čia — žaltys, — pasakiau
aš piktai.

Senukas bato galu nusviedė
blausiai blizgantį žiužį, kil-
telėjo šiaudinę skrybėlę ir,
tvirtai žengdamas, nuėjo.

— Dėkoju jums, — pasa-
kiau aš; jis neatsigirdamas
atsiliepė:

— Jei čia — žaltys, tai pa-
vojaus nebuvu...

Ir greitai dingo tarp pamink-
lų.

Aš pažvelgiau į dangų, —
buvo maždaug penkta valan-
da.

Ties kapais dūsavo stepių
vėjas, tyčiai lūgodamas žo-
lių stagarus; šiltu oru plaukė
šilkinis beržų, liepų, alksnių
ir tankių krūmų šlamėjimas.
Vasariškame kapinių šnare-
syje girdėti nuolankus liūde-
sys, — jis žadina kažkokias
ypač tiesias ir doras mintis
apie gyvenimą, apie žmones.

Sunkia žalumos palapine
apdengusi kauburius, baltą ir
pilką paminklų akmenį, snie-
go nutrintus, lietaus išplautus
kryžius ir tvorelių pinučius,
— vešli augmenija slepia, kad
arti pašinas miestas, apkrėtas
riebiomis kaip suodys juodze-
mio dulkėmis, sulaiko jo blau-
sų ūžesį, dulkes ir aišrius kva-
pus.

Žingsniuotoju susipynusiųs
takais tarp daugybės kapų;
pro žalios skraistės properšas
matau paausnotą varpinės
kryžių, aukštai ir rimtai pa-
keltą į dangų virš visų kapų

kryžių. Prie paminklų papė-
džių kapinių rūbe marguoja
kuklutes gėlės, — ties jomis
rūpestingai ūžia bitės, širšės;
į maldingą žolių šnaresį galin-
gai įsibrauna gyvenimo dai-
na, netrukdydama mąstyti
apie mirtį. Be triukšmo šaudo
tamsūs paukščiai, jų skridi-
mas visada priverčia krūpte-
lėjus su nepasitikėjimu žiūrė-
ti — argi paukštis?..

Visur plevena auksinė sau-
lės ugnis, tirštai apgyventos
kapinės tarsi banguoja, kapų
kauburiai primena jūrą po
audros, kai vėjas nutilęs ir
jos žalia lyguma apdengta ly-
giomis, be putų, bangomis.

Už aptvaro, žydroje tuštu-
moje, kėpsio rūkdamai pieni-
nių ir muilo fabriky kaminai,
stogų dėmės guli kaip įvairia-
spalviai, lopiniai tamsiame
miesto skudure, merkiasi
prieš saulę visa matančios
akys — palėpių ir stogų lan-
geliai. Tuojau pat anapus tvo-
ros yra žalias skurdžios vėjos
ruožas, ties juo linguoja kaž-
kokie menki, sausi stagarai.

Toliau — gaisravietė, juodas
žemės ruožas, nusėtas aprū-
kusių šiukšlių, sugriuvusių
krosnių krūvomis, pilkais pe-
lenais, anglių dulkėmis. Į dan-
gų prasižioję juodos, dvo-
kiančios sudegusių rūšių duo-
bės: miestiečiai namų savi-
ninkai naktimis išpila į jas —
ekonomijos dėlei — atmatų
duobių šiukšles. Iš piktžolių

žvilgėdami kyšo dideli nuo-
dėguliai, įvairiomis spalvomis
žėri saulėje stiklų šukės ir tar-
si juokiasi. Šitoje tamsiai ru-
doje aikštėje pusratū aplė-
busioje kapinės, dviejose vie-
tose prasikalė — lyg du dan-
tys — nauji, geltoni pastatai,
— mažyčiai, vargani tarp šiu-
kšlių ir tankiai priaugusių
varnalėšų, arklinių rugštynių,
pelynų.

Tingiai slankioja railbos viš-
tos, panašios į bobturgio mō-
teris, o solidūs, rudi gaidžiai
primena ugniagesius. Pogrin-
džių duobėse prisiglaudžia
benamiai šunys liūdnomis
akimis, piktžolių krūvose lie-
sos, senos katės tykoja žvirb-
lių. Žaidžia vaikai, — gaila
žiūrėti, kaip jie šokinėja iš-
niekinta žemė ir staiga pra-
dingsta jos purvinose raukš-
lėse.

O už gaisravietės nusidrie-
kė ilga eilė netikusių, ankštų
namelių, jie sausakimšai pri-
sigrūdę nuobodžių žmonių,
bukai ir nuolankiai išvertę
kvadratinės akis į aptrupėju-
sias, raudonas kapinių tvoros
plytas ir į tamsią medžių ma-
sę kapinėse. Vienaime tokia-
me namelyje aš ir gyvenu, —
mano mažytė kamarelė pri-
kvpusi bažnytinio aliejaus
kvapo, ir kiekvieną vakarą
pas mane prasiskverbia na-
mų šeimininko, Iraklijaus Vy-
rubovo, iždinės tarnautojo,
pamaldūs atodūsiai ir sušuki-
mai. Kai aš pro langą žiūriu
per negyvą išdegintą ir su-
biaurotą žemės ruožą į kapi-
nes, jos man atrodo žavios ir
meiliai vilioja į save.

Tarp kapų, lyg sekdamas
įkandin, šmėsčioja tamsi ma-

ne pažadinusio senuko figūra,
— jo šiaudinė skrybėlė, stip-
riai atmušdama saulę, linguo-
ja tarp kryžių kaip saulėgrą-
žos galva. Aš irgi seku jį aki-
mis ir mąstau apie Iraklijų
Vyrubovą: prieš savaitę jo
žmona — liesa, pikta moteris,
ilga nosimi ir žaliomis katės
akimis — pėsčia išėjo į Kije-
vą, šventųjų vietų lankyti; jis
tuojau parsivedė iš kažkur
žvairą, storą merginą ir pása-
kė man ją esant jo tolima
dukterėčia.

— Šventasis vardas — Jev-
dokija, o aš įpratau vadinti
— Dikanka. Prašom mylėti,
tačiau — įspėju — mergina
neprisileidžianti...

Didžiulis, pakumpęs ir nu-
siskutes kaip virėjas, Vyrubo-
vas visada susirūpinęs timp-
čiodavo aukštyn kelnes, smun-
kančias jam nuo pilvo, pri-
kimšto, tur būt, arbūzų. Jo
storos lūpos godžiai pražio-
tos, bespalvėse akyse išalusi
neumaldomo alkio išraiška.

Vakarais aš girdžiu:

— Dikanka, eikš, pakasyk
man nugarą... Tarpumenty-
je... O-o, va-a! Matai, kiek už-
auginai...

Dikanka cypaujamai kvato-
ja, aš traukau kėdę arba me-
tu ant grindų knygą, — cypa-
vimas ir godus šnibždesys gė-
sta, girdėti sunkus atodūsis:

— O-o... Palaimintasai tėve
Nikolajau, melsk viešpatį už
mus... Giros nakčiai parūpi-
nai?

Jie tyliai išeina į virtuvę, ir
ten žviegia, kriukši kaip kiau-
lės.

Žilaušis senukas lengvai
kaip jaunas vyriškis pasipry-
ręs peršoko takelį, atsisotojo
prieš didelį pilko granito pa-
minklą ir įdėmiai skaito už-
rašą. Jo veidas nerusškas,
apsivilkęs jis tamsiai mėlynu
švarku su atversta apykakle,
juodas kaklaraištis užmegz-
tas prašmatnia kilpa ir labai
atmuša tankios, lyg nulietos
barzdelės sidabrą. Tarp sau-
nių ūsų — ilga kremzlėta no-
sis, pilkoje skruostų odoje —
plonų raudonų gyslelių rezgi-
nys. Ranką jis pakėlė prie
skrybėlės, tarsi atiduodamas
pagarbą velioniui, skaito juo-
dus įrašo žodžius ir viena aki-
mi žiūri į mane. Tai man ne-
malonu, suraukęs antakius,
aš nueinu toliau, vis tebegal-
vodamas apie savo gatvę.

Tarp kapų kaip visada val-
kiojasi Pimaša, netrukšmin-
gas girtuoklis, nusigyvenęs
pirklys Pimenas Kropotovas;
kludamas ir griudamas, jis
ieško savo žmonos kapo. Su-
kumpęs, mažyčiu paukščio
veidu, apaugusių pilkais pū-
kais, ligoto kiškio akimis, jis
visas tarsi sugromufltuotas as-
triais dantimis. Treti metai
jis vaikščioja kapinėse, silp-
nos kojos vos išlaiko jo nedi-
delį, sugurusį kūną, — kai jis
suklupęs pargrįūva, tai ilgai
negali atsistoti, kriokia, grai-
bo žolėje rankomis, peša ją.
(Tęsinys 5-me psl.)

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
LINKI VISIEMS LIETUVIAMS

**Roseland Standard Savings
and Loan Association**

10833 South Michigan Ave.
CHICAGO 28, ILL.

Telephone: PULLMAN 5-5000

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linki visiems savo kostumeriams
ir draugams

JOSEPH LEPA

Smagi užėiga ir piknikams daržas.

8200 and Kean Ave.

Willow Springs, Ill.

Tel.: TErMinal 9-5143

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujųjų Metų savo klientams,
draugams ir pažistamiems linki

VINCENT TAVERN

RENDAI SVETAINĖ
VINCAS ANCIULIS, Savininkas

1820 West 46th Street
Tel.: LAFayette 3-2613

Gifts

DŽIAUGSMINGŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS TĖVYNEJE
IR VISAME PASAULYJE!

Mes esame visada pasiruošę persiųsti
Jūsų siuntinius į visus kraštus.

PATRIA GIFT PARCEL COMPANY

3741 West 26th Street, Chicago 23, Ill.
Telef.: CRawford 7-2126

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų
savo kostumeriams, draugams ir
pažistamiems linki

K. ŪKELIS

Jaukios ir lietuviškos užėigos savininkas

3436 South Lituanica Ave.

Tel.: VIrginia 7-9601

GREETINGS!

... SAFETY ... GOOD EARNING

45 years of sound leadership and qualified financial experience... Avondale offers the highest dividend rate for saving consistent with safe and conservative management. Over 40 million dollars in assets—Plus Federal Savings and Loan Insurance Corporation protection on all accounts up to \$10,000.

Avondale Savings & Loan Association

2965 MILWAUKEE AVE. CHICAGO 18, ILL.
PHONE DICKENS 2-7700

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams

EAGLE RESTAURANT

EVA POVILAITIS

1743 So. Halsted St. Tel.: CAnal 6-8456

YULETIDE GREETINGS KORDECKI SAVINGS & LOAN ASSN.

3854 So. Ashland Avenue
CHICAGO, ILLINOIS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

VACLOVO DUKSTAS KEPYKLA

1800 West 46th Street
Tel.: LAfayette 3-1510

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

KAZIO ERINGIO

CALIFORNIA SUPER SERVICE STATION

4824 So. California Ave.
Tel.: VIrginia 7-9327

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki visiems savo kostumeriams ir draugams

"ALASKA TOP" UZEIGA

ALEKSANDRA PALUBINSKAS IR
PRANAS PAUKSTYS, Savininkai

1734 W. 51st Street GRovehill 6-9159

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ LINKI VISIEMS SAVO
KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

Stasys ir Juzefa Ramanauskai

4559 So. Hermitage Avenue
Telefonas: YArds 7-1564

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų visiems draugams ir kostumeriams linki

CLUB TINY

FRANCES IR EDDIE RADVILAS

7427 So. Western Ave. Chicago 36, Ill.
Tel.: GRovehill 6-9359

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

nosto smailia nosimi, raudona, tarsi nuo jos būtų nulupta oda. Žmona mirė ir palaidota beveik tūkstantis varstų nuo čia. Novočerkaske, bet Pimenas netiki tuo ir, tankiai mirkiodamas šlapiomis, užgesusiomis akimis, dusdamas bumba:

— Nataša... taip, juk Nataša...

Beveik kiekvieną dieną atsilanko ponis Christoforova, aukšta sentė juodais akiniais, pilka, apsiūvusi paprasta kaip įkapių drabužis suknelė, papuošta juodu aksomu, su lazda kaulėtoje rankoje. — Jos pirštai nenormaliai ilgi. Nuvyčiusio veido skruostai nukarę kaip skudurukai, iš po megztos skarelės sušukuoti ant smilkinių dengia ausis žili, net žali, plaukai, — ji eina labai lėtai, labai tvirtai ir niekada niekam neužleidžia kelio. Čia kažkur guli jos sūnūs, užmuštas išgertųjų metu.

Su knyga kiltinio švarko kisenėje, su graibšteliu druginams gaudyti raudonoje rankoje ir skardos dėžute ant dirželio per petį kiekvieną sekmadienį po pietų į kapines ateina plonakojis, trumparegis rūmų patarėjas Praotcevas, buvęs mokytojas; šypsodamasis iki ausų, smailių ir atlepusių kaip triušio, jis šokinėja tarp kapų, mojuoja ties jais graibšteliu lyg balta vėliava, atrodo, kad jis iš mirties prašo taikos.

Prieš vakarines pamaldas jis eina namo, — už tvoros jo laukia vaikaliai, šokinėja kaip šunys apie gandrą ir įvairiais balsais linksmiai rėkia:

— Rūminis, rūminis! Suchinina įsimylėjo, o paskui klane gulėjo — rūminis!

Jis iš pradžių sumišęs pradžioja didele burna ir, karktelėjęs seno kovarnio balsu, trypteli koja, lyg ruošdamasis šokti pagal šį riksmą, o po to — pyksta ir, sulenkęs nugarą, laikydamas graibštelį kaip durtuvą, laksto paskui vaikščius cypaudamas:

— Tėva-ams... motino-oms...

Suchinina — elgeta; ji visus metus, bet kokiame orui esant, sėdi ant mažo suoliuko prie kapinių vartelių, prisiglaudusi prie jų kaip akmuo.

Jos didelis, plėty spalvos, metai iš metų girtas veidas, visas nusėtas tamsiomis dėmėmis, nusėlęs, išbrinko nuo girtavimų, nūdegė nuo saulės, jos akys užgriuvo ir traukanoja. Kai pro ją kas eina, ji ištiesia trumpą ranką su mediniu puodeliu ir bosu, lyg plūdumasi, sušunka:

— Dėl Kristaus... gimdytojus atsimindami...

Kartą vėjas iš šepės netikėtai atpūtė tamsiai pilką debesį, prapliupo liūtis, užklupo seną pakelį ir namus, iš žibūno ji pargriuvo į klaną. Praotcevas norėjo jai padėti atsikelti, bet žirgi pargriuvo greta; nuo tada viso miesto vaikpalaikiai ji erzina.

Ir dar šmėsčioja tamsios, tylios nuolatinių kapinių lankytojų povyzos, — žmonių, kurie, matyt, visam gyvenimui sušiję su kapinėmis tvirtomis kažkokių nerūdiščių atsiminimų grandinėmis; vaikšto tie žmonės lyg nepalaidoti numirėliai, ieškodami patogaus kapo, gyvenimas juos atstūmė, mirtis — nepasiima.

O kartais iš aukštos žolės išlenda niūrus, didelėmis akimis benamio šuns snukis, gaudindamas protingu žvilgsniu, — jame justis vienišumo liūdesys, ir latki, kad gyvulus tuojau žmogaus balsu išgars koki nors teisingą priekaištą.

Kartais toksai šuo stovi ant kapo, pabrūkęs uodega, lėtai sukindamas sugrūbusią, neturintį kūr prisiglausti galvą, — jis ilgai stovi šitaip, — kažką galvodamas. Staigia retai, o jei tms staugti, — staigia negarsiai ir tęsiamai... Senų liepų tankmėje kučiasi kovarniai, kuosos, girdėti tylus, alkanas paukščių cypsėjimas, ramingas kranksėjimas.

Rudenį, kai vėjas, nudrasinęs lapus, apnuogins šakeles, — juodi lizdai bus panašūs į sutrūnijusias galvas gauruotomis kepurėmis, — kažkas jas nutraukė ir sukėlė į medžius aplink baltą lyg cukrinę didžiosios kankinės Vėrvos vardo cerkvę. Rudenį kapinėse viskas verkia, mėsingiskai blaškosi — dejuoja vėjas kaip išprotėjęs, mirties applėštas meilužis...

Senukas netikėtai pastoja man kelią, pakėlė ranką ir, griežtai rodydamas į baltą paminklo akmenį, balsiai peršaukė:

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS LIETUVIAMS LINKI

SHIMKUS DRUGS

FRANK A. SHIMKUS, R. Ph. G.

3301 So. Halsted Street Chicago, Ill.
Phone: LAfayette 3-8863

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems mūsų kostumeriams ir draugams

BEE'S and JOHNNIE'S TAVERN

BERNICE ir JOHN KASILAUSKAS, Sav.

4356 So. Mozart Street Tel.: LA 3-9845

— Po šio kryžiumi palaidotas Viešpaties vergo garbės piliečio Diomido Petrovičiaus Usovo kūnas. Ir — viskas!

Jis pasitaisė skrybėlę, susikišo rankas į kelnų kišenes ir permėtė mane griežtu tamsių, senam žmogui pernelyg giedrių akių žvilgsniu.

— Nieko nemoka apie žmogų pasakyti, — Viešpaties vergas, tik tiek! Tačiau — kodėl vergas susilaukė piliečių pagarbos?

— Veikiausiai — koks nors aukotojas...

Senukas treptelėjo koja į žemę, svariai pasakęs:

— Parašykite!

— Ką — parašyti?

— Viską! Ir — kiek galima smulkiau...

Zengdamas plačiai kaip karveivis, jis nuėjo į priekį, kapinių gilumon, — greta jo. Jis buvo man iki pečių, skrybėlė visiškai slėpė jo veidą, — čia jau nulenkęs galvą, norėjau (Tęsinys 6-me pusl.)

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime visiems savo kostumeriams ir draugams bei pažįstamiems

F. G. LUCAS and COMPANY REAL ESTATE

4108 Archer Avenue Tel.: LA 3-5107

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linki

LEONARDO ERINGIO Texaco Service Station

1953 West 67th Street
(Prie 67th ir Damen gatvių kampo)
Tel.: GRovehill 6-9810

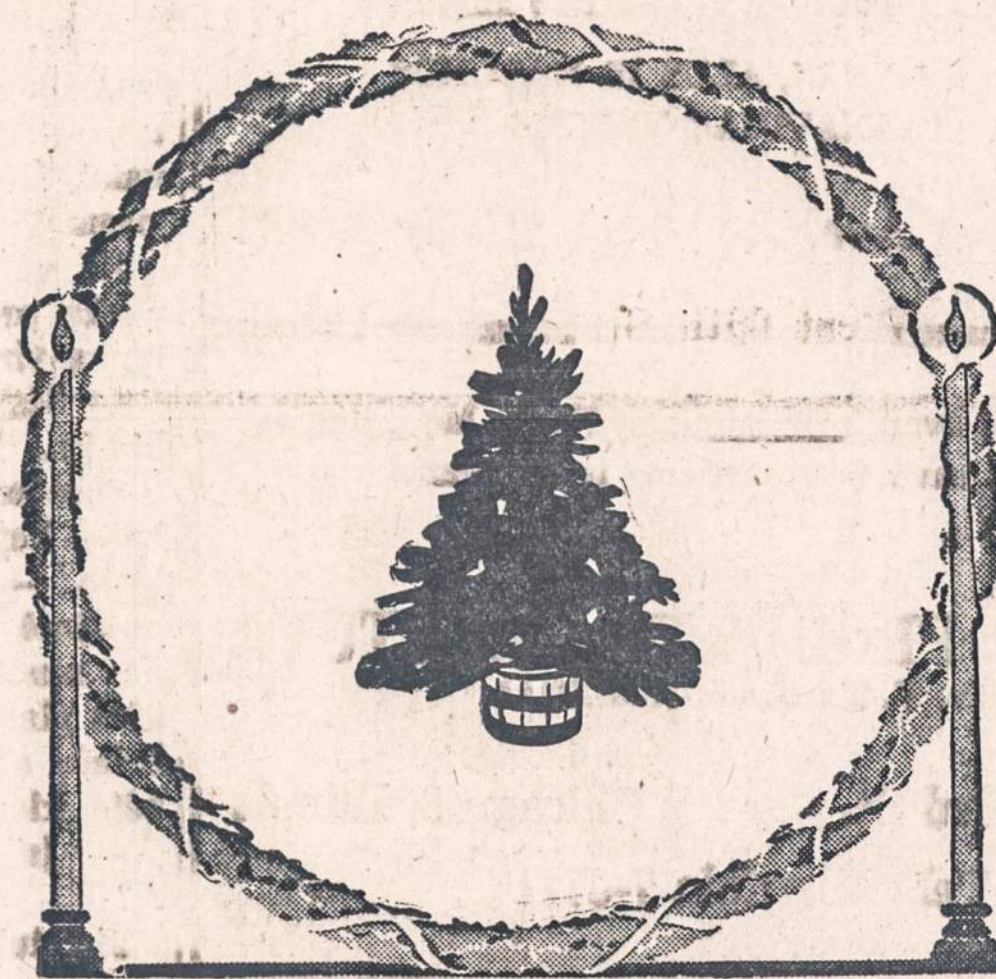

PETER P. KEZON
Executive Officer

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

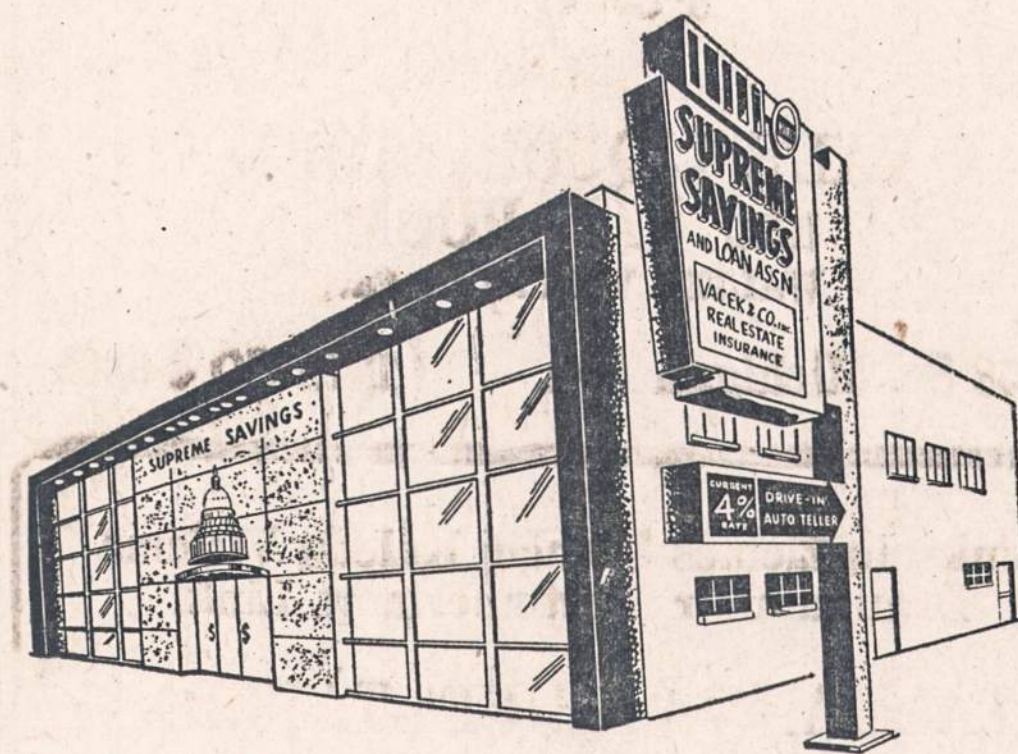
Linkime Visiems Savo Kostumeriams,
Draugams ir Visiems Lietuviams

VALDYBA IR DIREKTORIAI

New Hours

Monday, Thurs.,
Friday
9 AM to 3 PM
Tuesday 9 A M
to 5 PM
Wednesday, Sat.
9 AM to 12 noon

SUPREME SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

1751 West 47th Street

Phone YArds 7-3895

TURTAS APIE \$25,600,000.00

KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA
SVEIKINA LIETUVIUS

ROCK OF AGES FAMILY MONUMENTS

ST. CASIMIR MONUMENT CO.
Authorized Dealers

HAROLD E. NELSON, savininkas

3914 West 111th Street
BEverly 3-6335

Vienas blokas nuo Sv. Kazimiero kapinių.

Linksmų Kalėdų švenčių ir Laimingų Naujų Metų,
o mūsų brangiai Tėvynei Lietuvai
Laisvę ir Nepriklausomybę!

HEALTHY FOOD RESTAURANT

LEONAS ir ALEKSANDRA GYLIAI, Sav.

3236 So. Halsted St. Tel.: DANube 6-9837

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
visiems draugams ir kostumeriams linki

IGNAS BRUŽAS TAVERN

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS
PATARNAVIMAS VISIEMS

2014 Canalport Ave. Tel.: SEeley 3-8082

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir draugams

MIDWEST PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
Sav. V. TALLAT - KELPSAI

2300 West 23rd St. Chicago 8, Illinois
Tel.: VIRginia 7-6771

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkiu visiems savo kostumeriams
ir draugams

**VAL'S LIQUOR STORE
and TAP ROOM**

WALTER VALENTAS, Sav.

10358 So. Michigan Ave. Tel.: CO 4-9806

Linksmų Žiemos švenčių Kalėdų Visiems
Draugams ir Kostumeriams Linki

TALMAN AVENUE TAVERN

PETRAS ir ELENA VENGELIAUSKAI, Sav.
DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS
PATARNAVIMAS VISIEMS

4500 So. Talman Ave. Tel.: VIRginia 7-8465

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
ir draugams

CLUB VAINUTAS

M. S. PAUPARAS, Savininkas

2656 West 69th Street
Tel.: GROvehill 6-9617

(Atkelta iš 5-to pusl.)

pažvelgti jam į akis, kaip žiū-
rima į akis moteriai.

— Taip — negalima, — šne-
kėjo jis negarsiai ir švelniai,
tarsi būtų skundesis. — Tai
parodomas barbariškumas,
neatidumas žmogui, gyvenimui...

Išplėšęs iš kišenės ranką, jis
nubėrė ore platų ratą:

— Kas tuo reiškia?
— Mirtis, — atsakiau aš, su-
glumęs gūžtelėdamas pečius.

Jis mostelėjo galva, parody-
damas man subtiliai ištękin-
tą, smailų, tačiau malonų vei-
dą, — jo ūsai virpėjo, kai jis
šnekėjo, akcentuodamas žo-
džius:

— "Mirtis mirties galutinai
sutrempta tampa", — žinote
ši himnų? Taigi va!

Kokią dešimt žingsnių jis
nuėjo tylėdamas, greitai vin-
giuodamas aikštingu takeliu,
paskui staiga sustojo, kilstelė-
jo skrybėlę ir ištiesė man ran-
ką.

— Būkime pažįstami, jau-
nuoli: poručikas Sava Jakov-
levas Chorvatas, tarnavau val-
stybinių žirgynų valdyboje, o
taip pat caro dvarų žinyboje.
Teisiama: ir tardomas nebu-
vau. Esu visiškai pasitraukęs
dimisijon iš visokių tarnybų...
Namų savininkas. Našlys. Bū-
do — nesugyvenamo.

Jis pagalvojo ir pridūrė:

— Tambovo vicegubernato-
rius Chorvatas — mano
brolis. Jaunesnysis. Jam pen-
kiasdešimt penkeri, man še-
šiasdešimt vieneri. Še-šias-de-
šimt ir vieneri! Taigi.

Kalbėjo jis greitai, bet aiš-
kiai, tarsi galvoje džiūdamas
visus skrybės ženklus.

— Ir šit poručikas Chorva-
tas, žmogus vėlytas ir mėtų-
tas, — nepatenkintas kapiny-
nais! Nepatenkintas visur ir
visame kame!

Jis vėl valūkiškai pakratė
ranką ore, apriesdamas platų
lanką virš kryžių.

— Sėskime. Aš jums paaiš-
kinsiu...

Susėdome ant suolo palei
baltą koplytėlę ant kažkieno
kapo, — poručikas Chorvatas
nusiėmė skrybėlę, žydra nosi-
ne nusišluostė kaktą ir tan-
kius plaukus, kurie kaip sida-
brinės adatos kyšojo iš gum-
beto kiaušo.

— Įsiklausykite: ka-pi-nės!

A?

Jis stuktėlėjo man petim ir,
nuleidęs balsą, paaiškino:

— Lobius iš čia reiktų kas-
ti! Proto lobius, pamokymo
turtas. O ką gi aš čia randu?

Įžeidimas ir gėda. Visiems —
įžeidimas! "Visi gyvenimo
kryžių kaipo jungą pasiėmę"

mūsų įžeisti, ir už tai būsite
įžeistas jūs, būsiu įžeistas aš.

Supraskite: "kryžių kaipo
jungą" — a? Vadinasi, pripa-
žinta, kad gyvenimas — var-
gingas ir sunkus? Tad vertai

pagerbkite gyvenimą baigu-
sius — jie dėl jūsų gyvenime
nešė naštą ir jungą, — dėl jų-
sų! O anie, tenai, nesuprantai!

Jis pamojo skrybėlę, ir ta-
keliu, kapo kryžiumi šmėste-
lėjo, nuskriejo miesto link

mažas kaip paukštis šešelis.

Išpūtes raudonus skruostus,
pakrutinęs ūsus, skersomis
žvilgėdamas į mane jauna
akimi, poručikas varė toliau:

— Jūs manote: pusprotis
senis, ne daugiau? Ne, jau-
nuoli, ne! Jūs matote žmogų,
kuris įvertino gyvenimą. Pa-
sižiūrėkite, argi čia pamink-
lai? Ką jie jums ir man pri-
mena? Nieko. Čia ne pamink-
lai, o — pasai, pažymėjimai,

kuriuos žmogaus kvailumas
išdavė pačiam sau. Po šiuo
kryžiumi — Marja, po šiuo —
Darja, Aleksejus, Jevsejus,

visi — Viešpaties vergai ir —
jokių ypatingų žymių! Tai —
šlykštynė, čia žmonėms, išgy-
venusiems sunkų gyvenimą,
atimta gyvenime turėtas pavi-

dalas, o ji reikia išsaugoti

jums ir man pasimokyti. Kie-
kvieno žmogaus gyvenimo bū-
das — pamokomas; kapas
dažnai yra įdomesnis už ro-
mą, taip! Jūs — suprantate
mane?

— Ne visiškai...

— O čia — suprasti negud-
ru. Visų pirma, aš — ne Vieš-
paties vergas, o žmogus, pro-
tingai vykdamas visus Jo geruo-
sius įsakymus, kiek leidžia
mano jėgos. Ir niekas — dar-
gi pats Dievas — neturi teisės
reikalauti iš manęs daugiau,
negu aš pajėgiu duoti. Taip?

Aš sutikdamas palenkiau
galvą.

— Aha? — sušuko poruč-
kas. — Tad va!

Staigiu judesiu užsimaukš-
lines ant ausies skrybėlę, jis
tapo dar šaunesnis, o paskui
išskėtė rankas ir lankščiu bo-
seliu sugaudė:

— Kokios gi čia kapinės?
Čia — gėdos vieta!

— Nesuprantu, ko jūs nori-
te, — atsargiai pasakiau aš.

Jis gyvai atsakė:
— Aš noriu, jaunuoli, kad
niekas, kas verta dėmesio, ne-
diltų iš žmonių atminties. O
gyvenime — viskas yra verta

jūsų dėmesio. Ir — mano! Gy-
venimas, nepakankamai sta-
mantrus, ir kiekvienas iš mū-
sų, mano pone, nejučia jame
atramos kaip tik todėl, kad
mes neatidūs žmonėms...

Nervingai ištraukęs iš kel-
nių kišenės sunkų, sidabrinį
portsigarą su geltona pyne ir
daugeliu monogramų, jis kyš-
telėjo man, įsakydamas:

— Rūkykite!

Aš paėmiau storą papirusą,
galvodamas apie poručiką:

"O juk, tur būt, neramu
žmonėms tavo draugijoje..."

Užsirūkėme. Taboka buvo
baisiai stipri, tačiau senis go-
džiai ir giliai traukė, triukš-
mingai varė iš byrnos ir šner-
vių ilgas dūmų srovės ir įdė-
miai sekė, kaip ramus vėjas
pūtė ties kapais melsvus de-
besis. Jo akys nublanko, pagi-
lėjo, raudonos gyslės skruo-
stuose dingo, ir veidas pasi-
darė pilkas.

— Kaip taboka? — paklau-
sė jis tyliai ir beveik snaus-
damas.

— Labai stipri!

— Taip. Tai mane išgelbsti.

Aš — žmogus... irzlus ir esu
reikalingas...

Nebaigęs, — jis nutilo, ska-
(Tiesins ?-me pusl.)

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų

Naujų Metų linkiu visiems savo

kostumeriams ir draugams

URBA GĖLININKAS

4180 Archer Avenue

Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

LINKSMŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ

VISIEMS SAVO DRAUGAMS IR

RĖMEJAMS LINKI

BEVERLY HILLS FLORAL CO.

GUŽAUSKŲ GĖLINYČIA

2443 West 63rd Street

Phone: PROspect 8-0833-34

LINKSMŲ KALĖDŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

LINKI

MR. and MRS.

P. J. RIDIKAS

3354 South Halsted St.

CHICAGO, ILL.

YArds 7-1911

Linksmų Šv. Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujų Metų visiems draugams ir
klijentams linki

VIKTORAS KOZICA

Gazolino stotis ir automobilių taisymo dirbtuvė
SHELL BENZINAS

Kampas 58-tos ir So. Western Ave. Tel.: PROspect 8-9533

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkiu visiems savo kostumeriams
ir draugams

**EDVARDAS SAUNORIS
G E L Y N A S**

3942 West 111th Street

PR 9-1355

Chicago, Ill.

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
visiems savo kostumeriams ir draugams linki

A. J. TAVERN

ANTANAS ir JULIA VERBICKAI, Sav.

DEGTINĖ, VYNAS, ALUS IR MALONUS

PATARNAVIMAS VISIEMS

3204 So. Halsted St.

Tel.: DANube 6-9441

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų linkime
visiems savo kostumeriams ir bičiuliams

J. & M. TAP

JONAS IR EMILIJA MOTEJUNAI, Sav.

"Kur geri draugai susitinka"

2638 West 69th Street

GROvehill 6-9894

CHICAGO, ILLINOIS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams
ir bičiuliams

LITO CLUB

VICTORIJA KARALIENE

3464 So. Lituanica Ave.

Tel.: BISHop 7-9326

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

niai rydamas dūmus ir žiūrėdamas į didelį gintarinį kan-diklį. Vienuolyno varpinėje jus Vyrubovas, apsiavęs stonenoromis suskambino vaka-ras letenas veltinėmis šliurėrinėms pamaldoms. — dainin-gas garsas. ėmė plaukti oru nos ir melagingų akių, — tvar-tingiai, pavargęs, ir viskas kingasis poručikas būtų galė-

SEASON'S GREETINGS DAMEN SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

2007 West 51st Street
CHICAGO 9, ILL.
Phone: PROspect 6-2546

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems savo kostumeriams,
ir draugams.

ECONOMY MEAT MARKET

KLEMENSAS NORKUS

2033 So. Halsted St. Tel.: CANal 6-9597

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
visiems savo kostumeriams ir draugams, linki

MARCELE'S TAVERN

Sav. MARCELĖ VALENTINIENĖ

919 West 35th Street Virginia 7-8113

VILIUS NEIMANTAS IR STASYS KARPIUS

LIETUVISKOS UŽEIGOS SAVININKAI

Sveikiname šventų Kalėdų ir Naujų Metų proga visus
savo draugus, kostumerius ir pažįstamus

3337 So. Lituanica Avenue
Tel.: VIRginia 7-8474

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų savo kostumeriam ir draugams, linki

"VILIJA" LIQUOR

JANINA ir ANTANAS KIBSYLIUS, Sav.

3529 So. Halsted Street
Tel.: YARds 7-0171

ZARASLIŠKIŲ KLUBAS KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENČIŲ PROGA SVEIKINA DIENRAŠTŲ NAUJIEŅAS IR KLUBŲ NARIUS - NARES

KLUBO VAIDYBA:

JAMES TARULIS
JUOZAS UZUNDENIS
BRANAS ZALBEKA
RAPOLAS PUSLIS

PETRAS PADVAISKAS
JUOZAS ALIKONIS
KAZYS DAVIS
ALFONSAS ČIGELIS

ANTANAS DAUNIS

PARENGIMŲ KOMISIJA:

JEVA JAKUBONIENĖ, ONA UZUNDIENĖ, MRS. SPITLIENĖ,
VERONIKA MIEŽELIENĖ IR ANTANINA SMITH.

Jūs visas tilpti kaip turti-
tame didžiuliam, tuščiame
kūne.

... Sekmadienis, vakaras.
Gaisravietėje raudonai žy-
čioja stiklo šukės, žvilga nuo-
dėguliai, triukšmingai žaidžia
vaikai, laksto šunys, ir niekas
niekam netrukdo, susaistytą
visą praryjančios miesto pa-
kraščio tylos ir plačiai nusi-
driekusios stepės tuštumos,
pridengta tvankia, drumzlinai
mėlyna dangaus skraiste. Ka-
pinės šioje dykynėje — lyg
sala vidury jūros.

Vyrubovas sėdi prie vartų
ant suoliuko greta manęs, ga-
šiomis akimis šnairuodamas
į kairę, kur, savo namų pa-
langėje, ant priemūrio, įsitai-
siusi apkūni, jautakė mezgėja
Jėzova, naikinanti parazitus
tamsiose aštuonerių metų sa-
vo sūnaus Petkos Kačiasmau-
gio garbanose. Vikriai dar-
buodamasi įpratusiais greitai
judėti pirštais, ji sodriū balsu
pašaipiai kalba pro langą ne-
matomam vyrui, boburgio
senų daiktų pirkliui:

— Taaip, praplikęs kipsė,
kaipgi... Gavai ko vertas, ta-
aip... Tą žvakidę tau per tavo
paties kalmukišką nosį, —
kvaili! Ko vertas...

Vyrubovas dūsaudamas tin-
giai mane moko:

— Baudžiava buvo panai-
kinta per klaidą, nors aš —
menkiausias savo tėvynės tar-
nas, o tą suprasti suprantu!
Reikėjo visą dvarininkų že-
mes paversti valdovo nuosa-
vybe, — šitai kaip reikėjo pa-
daryti! Ir tada visi valstiečiai,
miestiečiai — žodžiu sakant
— visa liaudis būtų turėjusi
vienatinį šeiminką. Liaudis
negali padoriai gyventi, neži-
nodama — kieno ji? Liaudis
— valdžios mėgėja, ji visada
trokšta turėti ant savęs viena-
tinę vadovaujančią valdžią.
Kiekvienas žmogus ieško sau
valdžios...

Ir, pakėlęs balsą, kiekvieną
žodį persunkdamas saldrūs-
čiu melu, sakė kaimynės pu-
sėn:

— Šit, pavyzdžiui, paimki-
te, — dirbantį nuo visko lais-
va moteris...

— Tai nuo ko gi aš čia lais-
va? — atsiliepia Jėzova, tvir-
tai pasiryžusi vaidytis.

— Aš juk sakau ne smerk-
damas, o tau pagerbti, Pavuš-
ka...

— Savo telyčiai meilinkis!
Kazkur iš anapus tvoros
skambiai atskrieja nuodingas
Dikančkos klausimas:

— O kas gi čia — karvė?

Vyrubovas sunkiai pakyla
ir eina į kiemą, baigdamas
kalbėti:

— Visi žmonės reikalingi
vienavaldžiškai akies priežiū-
ros...

Jo dukterėčia ir kaimynė
drąsti viena antrai rinkti-
nius, skambius keiksmazo-
džius. Vyrubovas atsisotojo
tarp vartelių lyg rėmuose ir
atidžiai klausosi, čėpsėdamas,
palenkęs ausį Jėzovos pusėn.

Dikančkos šaukia:

— Ogi mano dėta, ogi mano
dėta...

— Tu manęs nevaišink tuo,
kas tavo dėta, — ant visos ga-
tvės atsiliepia dantinga Pavla.

... Poručikas Chorvatas iš-
pūtė iš kandiklio nuorūką,
skersomis pažvelgė į mane ir
manį pasirodė, nepalankiai
krustelėjo storus ūsus:

— Apie ką, drįstu paklaus-
ti, svajojate?

— Norėjau jus suprasti...

— Tai — nesunku, — pasa-
kė jis, nusiėmęs skrybėlę ir

vėduodamasis ja veidą. — Tai
galima pasakyti dviem žo-
džiais. Visa todėl, jog mes ne-
turime pagarbos nei sau, nei
žmonėms, — jūs, pastebite?
Aha? Taigi va!...

Jo akys vėl atjaunėjo, pasi-
darė giedresnės, jis pagavo
man už rankos stipriais, ma-
loniai karštais pirštais.

— O — kodėl? Labai pa-
prastai: kaip aš gerbsiu save,
kur aš išmoksiu to, ko nėra,
suprantate — nėra!

Jis dar arčiau prisilinko
prie manęs ir pusbalsiu slap-
tai pranešė:

— Mūsųose, Rusijoje, nie-
kas nežino, kuriam galui jis?
Gimė, gyveno, pasimirė —
kaip visi! Bet — kuriam ga-
lui?

Poručikas vėl ėmė jaudini-
tis: veidas raudų, ir nervingi
rankų judesiai pasidarė ne-
reikalingai greitai.

— Visa tai todėl, mano po-
nė, jog mes — iš dalies pamir-
šome, iš dalies nesupratome,
o svarbiausia — slepiamas
nuo mūsų žmogaus darbas,
taigi mat! Ir aš turiu idėją...
atseit — projektą, taip — pro-
jektą... tai išreiškiama dviem
žodžiais!

— Nn-o-u... nn-o-u, — įky-
riai sravo ties kapais šalta ne-
didelio varpo giesmė.

— Išvaizduokite, jog kiek-

vienas miestas, kaimas, kiek-
vienas žmonių sambūris veda
savo darbų užrašus, taip sa-
kant — "Gyvenimo knyga"; —
ne sausa, darbo rezultatų iš-
vardijimą, o gyvą pasakojimą
apie kiekvieno žmogaus gyve-
nimišką veiklą, a? Tačiau —
be valdininkų! Rašo miesto
dūma, valsčiaus valdyba, spe-
ciali "Gyvenimo valdyba", —
aš nežinau kas, tačiau — be
valdininkų! Ir — rašoma vis-
kas! Viskas, ką reikia žinoti
apie žmogų, kuris su mumis
gyveno ir nuo mūsų pasitrau-
kė!

Jis ištiesė rankas kapų link:
— Aš privalau žinoti, už ką
atidavė savo gyvenimą visi tie
žmonės, aš gyvenu jų darbu
ir protu, ant jų kaulų — jūs
sutinkate?

Aš tylėdamas linktelėjau

galvą, o jis triumfuodamas

sušuko:

— Aha — matote? Būtinai
— užrašinėti viską, ką žmo-
gus yra padaręs gerai ar pa-
mokomai blogai! Pavyzdžiui:
kas nors pamirėjo krosnį,
ypatingai kaitriai šildančią —
užrašykite! Kas nors užnušė
pasitūsių šunį — užrašyti! Pa-
statydino mokyklą, išgrindė
purviną gatvę, pirmasis išmo-
ko gerai kaustyti arklus, vi-
są gyvenimą žodžiais ir dar-
bais kovojo su neteisybe —
užrašykite! Moteris pagim-
dė penkioliką sveikų vaikų,
— a! — tą būtinai reikia už-
rašyti! Čia didžiulis dalykas
duoti žemei sveikų vaikų!

Ir, baksnodamas pirštu į pil-
ką antkapio akmenį su nusi-
trynusiu įrašu, jis beveik su-
riko:

Po šio akmeniu palaidotas
žmogus, kuris visą savo am-
žių mylėjo vieną moterį —
vieną! — tą reikia užrašyti!
Man nereikia vardu, — man
reikia darbų! Aš noriu, pri-
(Tęsa 8-tam pusl.)

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų savo klientams, draugams ir
pažįstamiems linki

VALGYKLA "G A I V A"

ALEKSAS SWIRAGA, Savininkas

3206 So. Halsted Street DANube 6-9299

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
linki savo klientams ir draugams

MARQUETTE BAKERY

V. ALBRECHTAS, Savininkas

2616 West 69th Street Chicago 29, Ill.
Tel.: WAlbrook 5-3471

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų Metų
linkime visiems mūsų klientams,
draugams ir pažįstamiems

NEW ILLINGTON RESTAURANT

2151 W. Cermak Road Tel.: VIRginia 7-8901
GALINA CESIUNAS, Savininkė

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų
linki visiems savo kostumeriams ir draugams

LEO'S TAVERN

LEO IR EVA ADELIUNAI, Savininkai
PACKAGE GOODS AND LIQUORS

827 West 33rd Street Tel.: YARds 7-7643

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir laimingų Naujų Metų savo
draugams ir lankytojams, linki

LIETUVIŲ AUDITORIJA

JONAS ir GENOVAITE MALIORIAI

3133-37 So. Halsted St. Tel.: VI 2-6172

KETURIOS SALES
ROKLYMIAMS — KONCERTAMS — VESTUVEMS

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujų Metų visiems savo kostumeriams
ir draugams linki

MALELO CAMERA CO.

3336 So. Halsted Street
Tel.: YARds 7-6067

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų
Naujų Metų visiems savo draugams,
ir kostumeriams linki

ROYAL BLUE STORE

A. ČEPENAS, K. BRENCIUS ir A. VALAVICIUS

4359 So. Campbell Ave. BISHop 7-9475

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ
NAUJŲ METŲ LINKIME VISIEMS SAVO
KOSTUMERIAMS IR DRAUGAMS

CHARLES TAVERN

CHARLES ir VERONIKA KASILIAUSKAI

3356 So. Halsted Street VIRginia 7-8621

Linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų
Metų linkime visiems draugams
ir pažįstamiems

VICTOR IR STELLA SCHULTZ

102 Spring St., Willow Springs, Ill.

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIJA

LINKI NARIAMS IR RĖMEJAMS
LINKSMŲ KALĖDŲ IR
LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ!
V A L D Y B A

(Tiesins iš 7-to pusl.)

valau žinoti žmonių gyvenimą ir darbą. Kai žmogus pasitraukė — užrašykite jo kapo kryžių — "kryžių kapo junga", tai reikia atsiminti! — užrašykite man, gyvenimui smulkiai ir aiškiai visus jo darbus! Kam jis gyveno? Stambiu raštu užrašykite, suprantamai — taip?

— Taip.
Poručikas *toliau kalbėjo karštai, springdamas žodžiais, modamas ranka į tolį, miesto link:

— Anie ten — melagiai, jie tyčia slepia darbą, norėdami žmogų nuvertinti, parodyti mums mirusiųjų menkystę ir tuo įsamoninti gyviesiems jų pačių menkystę! Menkystas lengviau valdyti, — tai velniškai protingai sugalvota! Taip, žinoma, lengviau! Tačiau — štai aš: nagį pabandykite, priverskite mane padaryti tą, ko aš nenoriu!

Su pasibaurėjimu suraukęs veidą, jis lyg šaute iššovė: — Ap-paratai!

Keista buvo matyti senuko įkaršį, klausytis jo stipraus boselio, kuris žvaliai ardė kapinių tylą. Aukštai ties kapais įkrydamas tingiai tirpo kasdieninis garsas.

— Nn-o-u. nn-o-u-o...

Alijejinis vėšlių žolių blizgėjimas išnyko, užgeso, ir visur įsigalėjo matinė spalva; oras vis sodriau sotinosi aštriu ant kapų augančių narcizų, snapučių ir leukonijų kvapu...

— Ne, meluojate, kiekvienas iš mūsų yra vertas savo kainos, — tai puikiai matai, išgyvenęs žemėje šešias dešimtis metų! Ne, jūs neslėpkite: kiekvienas gyvenimas gali ir turi būti paaiškintas; žmogus — viso pasaulio darbininkas, jis manas gero ir blogo mokytojas. Gyvenimas visas, kiauurai — didžiulis nepastebimų mažų žmonių darbas; neslėpkite jų darbo, parodykite ji! Užrašykite ant mirusiojo kryžiaus, ant kapo visos jo darbus ir visus nuopelnus, tegu jie ir menki, bet — parodykite, kad mokate ir menkume rasti gero. Dabar jūs mane supratote?

— Taip, — atsakiau aš. — Taip!

— Taigi mat! Varpas du kartus skubiai riktėlėje ir nutilo, palikdamas ore virš kapinių liūdną styginį garsą, o mano pašnekovas vėl išsitraukė portsigarą, tylėdamas atkišo jį man ir ėmė stropiai degtis popiropą. Jo rankos mažytės ir tamsios kaip paukščio kojos, truputį virpėjo, galva nuleista ir panaši į aksominį velykinį kiaušini.

Rūkė ir bambėjo, nepasitiekdamas, niūriai žvelgdamas man į akis:

— Žemė žmonių darbu galinga... Kiekvienas gali sau rasti atramą žemėje... reikia tik gerai pažinti ir atminti praeitį...

Garbanoti dūmai ties miestu paraudo, stogų langeliai sutvisko raudonai, primindami man tamsiai raudonas Vyruovo dukterėčios skruostus, — ši mergina kaip ir jos dėdė turėjo kažką, "kas neleido" manyti apie ją gerai ir švelniai.

Viena paskui kitą į kapinių tvorą šliaužė tamsios, gauruotos elgetų povyzos; nuo kryžių ant žemės gulė šešėliai, tokie pat atsargūs, kaip elgetos. Kažkur toli, patamsėjusioje žalumoje, džiociokas tingiai ir abejingai traukė:

— A-am-žina-a a-at...
— Už ką? — piktai gūžtelėjęs pečiais, paklausė poručikas Chorvatas. — Už ką — amžina atils? Gal ji už visas geriau mieste raugę agurkus, marinavo grybus... Gal jis bus — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — TUESDAY, DECEMBER 23, 1958

vo visų geriausias batsiuvis, arba kartą yra pasakęs kažką, kad iki šios dienos jį atsimena gatvė, kurioje jis gyveno. Paaiškinkite man žmogų!

Ir jo veidą apgaubė stipriai kvepiančių, smarkiai svaigančių galvą dūmų debesys. Vėjas tyliai atsідuso, palenkė žolių stiebus nusileidžiančios saulės pusėn, pasidarė tylu, ir tyloje aštriai nuaidėjo aišktingas moteriškas balsas:

— O aš sakau — kairėn! — Tanečka, na kaipgi...

— Užmiršo! — išpūsdamas dūmą lyg ilgą dūdą, sumurmėjo senis. — Užmiršo, kame guli giminė ar pažįstamas.

Ties raudonu varpinės kryžiumi sklindė vanagos, o paminklo akmeniui, prieš mus, šliaužė blankus paukščio šešėlis, čia nuslydėdamas už akmens kampo, čia vėl pasirodėdamas jame. Sekti šešėlį buvo keistai malonu.

— Kapinės, aš sakau, turi reikšti ne mirties jėgą, o gyvenimo pergalę, proto ir darbo triumfą, taigi va! Šit jūs įsivaizduokite, kaip jos atrodė mano manymu! Čia viso miesto gyvenimo istorija, tai pajęgtų padidinti pagarbą žmonėms... Arba kapinės — istorija, arba — nereikia jų! Nereikia praeities, jei ji nieko neduoda! Istorija — rašoma? Na, taip — įvykių istorija... tačiau aš noriu žinoti, kaip Viešpaties vergai kūrė įvykius...

Plačiu mostu, kuris kažkaip

pailgino jo ranką, jis parodė į kapus.

— Geras jūs žmogus, — pasakiau aš, — ir gerai, įdomiai gyvenote, tur būt...

Jis, nežūrėdamas į mane, tyliai ir susimąstęs atsakė:

— Žmogus turi būti žmonių bičiulis, — jis skolingas jiems viską, ką turi ir kas jame yra. O gyvenu aš...

Primerkęs akį, jis pažvelgė aplink, tarsi ieškodamas reikiamo žodžio. Ir, jo neradęs, svariai pakartojo, ką jau buvo sakęs:

— Reikia ankščiau suglausti žmones, kad gyvenimas taptų stamantresnis! Nepamirškite pasitraukusių! Viešpaties vergų gyvenime visa pamokama, visa kupina gilių prasmės... taigi va!...

Baltus paminklų šonus užgulė tamsiai raudoni, karšti saulėlydžių atspindžiai, ir akmuo tarsi pritvinko šilto kraujo; viskas aplink keistai patylėjo.

Atsidusęs jis susimąstė, patylėjo. — Deja — vėlai aš to panorau... Prieš kokią penkiolika metų, kaip buvau Usmanės kalėjimo prižiūrėtojas, ir...

Senukas staiga pakilo, apsižvalgė, suraukęs antakius, ir rimtai, sausai, smarkiai juodindamas tarsi kaltinius ūsus, pasakė:

— Na, man metas eiti!

Aš nuėjau su juo, norėjosi, kad jis dar ir dar kalbėtų man, stipriai boseliu, tačiau pro kapus tvirtai ir ritmingai — jis tylėjo, žingsniuodamas lyg parade.

mane ir valiūkiškai nusmaukęs ant ausies skrybėlę.

— O juk aš, reikia prisipažinti, — kalbėjo jis pro juokus, — liūdnu apie jus pamaniau... pamaniau, kad jūs... matau — guli žmogus — hm?

— manau, — kodėl, a? Pasikui — vaikščioja jaunas vyras kapinėse, veidas niūrus, kelnų kišenė pūpsa, — ė-ė, manau!

— Tai — knyga kišenėje...

— Na taip, suprantu, aš apsirikau! Čia malonus apsirikimas... Bet — kartą mačiau: guli žmogus greta kapo, o smilkinyje — kulka, atseit, — žaizda, žinoma... Na ir, žinote...

Jis pamerkę man, vėl negarsiai ir geraširdiškai juokdamasis.

— Projekto, žinoma, aš neturiu, čia tik tai — šiaip... svajonė! Labai norėtusi, kad žmonės geriau gyventų...

Atsidusęs jis susimąstė, patylėjo.

— Deja — vėlai aš to panorau... Prieš kokią penkiolika metų, kaip buvau Usmanės kalėjimo prižiūrėtojas, ir...

Senukas staiga pakilo, apsižvalgė, suraukęs antakius, ir rimtai, sausai, smarkiai juodindamas tarsi kaltinius ūsus, pasakė:

— Na, man metas eiti!

Aš nuėjau su juo, norėjosi, kad jis dar ir dar kalbėtų man, stipriai boseliu, tačiau pro kapus tvirtai ir ritmingai — jis tylėjo, žingsniuodamas lyg parade.

Kai mudu ėjome palei cerkvę, pro geležinius langų pynčius į raudoną vakaro tylą, jos neardydamos, sruvo niūrus bambėjimas, irzlūs sūksniai; tarsi dviese būtų ginčijęsi ir vienas tankiai berte berte:

— Ką-tu tu padarei, ką tu, ką tu, ką tu-u?..

O antras retkarčiais lyg pavargęs atsilieptų:

— Nelie-esk, ne-eliesk...

ATSUKTA GALVA

Kolchozo brigadierius Vanka išgijo motociklą ir važiuoja pasivažinėti. Stachanovietis Griška baisiai nori but pavėžinamas, bet neturi kuo apsilvilti.

Niekis, sako brigadierius stachanovietui, aš tau duosiu savo atsarginį apsiaustą. — Bet apsaugot savo keleivį nuo veriančios šalto vėjo, liepė apsiaustą apsilvilti atbulai, užpakaliu prysakin.

Brigadierius važiuoja, lekia, skristi skrenda stachanovietiu užpakalyje vežinas. Atsigrežia ir mato, kad Griškos vietoje tuščia vieta.

Grįždamas mato iš tolo būrį kolchozininkų ir privažiavęs mato jų vidury Grišką — lavoną.

— Ką, užsimušė? klausia Vanka išsigandęs.

— No ne, atsako kolchozininkai. Kai nukrito buvo gyvas ir dar kaip gyvas, tik jo galva buvo atsukta veidu į užpakalį. Tai mes bandėme atsukti, ir besukant kažkas sprande traktėlėje.

(Atkelta iš 3 psl.)

siog išniekinimas tautos, kada tautos išdavikas prieš paskiriamas apsaugoti lietuvių tautą. Ir to gen. Raštikis nesupranta. Negana to, dar ir pats buvęs Lietuvos kariuomenės vadas, išniekinęs savo tautą, laukia, kada jį priešas paskirs į naujas pareigas ir vis skundžiasi, kad jį priešai neįvertina, o vis skiria žemesnioms pareigoms. Tai tikrai ir buvo kuo guostis. Bet štai nusišypso ir generolui laimė, jis skiriamas "garbingai" Lietuvos kariuomenės Likvidacijos Komisijos Pirmininku. Ir čia jis sielojasi, kad ne visi Lietuvos kariai sąžiningai atiduoda priešui ginklus, amuniciją ir kitą Lietuvos kariuomenei priklausančią turtą. Jis noriai klausio kokio tai okupantų pirmojo korpo komisaro Cariov įsakymų ir noriai juos pildo.

Šiandien tremtyje gen. St. Raštikis parašė du tomus savo atsiminimų, kuriuos skaitant ir eiliniam Lietuvos kariui tiesiog šūptas ima, plaukai pasistoja ant galvos, ir taip norisi trenkti tą jį knygą kur į purvyną, kad daugiau jos niekas nebematytų ir nebeskaitytų. Visa knyga pilna pasigyrimo ir garbės troškimo.

Aš, kaip savanoris, norėčiau paklausti generolą, kokiais mes ginklais bei ištekliais atkovojo me Lietuvai laisvę 1918-19 metais? Kokiais mes ginklais stojome prieš daug gausnesnius priešus ir daug geriau ginkluotus bei aprūpintus? Mes ėjome basi arba vyžomis, klumpė-

mis apsiauve. Neturėjome ko pavalyti, neturėjome ginklų, o vis tik stojome prieš daug gausingesnius priešus, ir išvijo juos iš Lietuvos.

Dabar jūs per kelias dešimt metų nepriklausomybės laikų, kai Lietuva jau buvo puikiai apsiginklavusi, turėjo puikios amunicijos, apavo, drabužių etc. Jūs pakėlėte priešui rankas ir pasidavėte be kovos, be vieno šūvio, ne tik kad pasidavėte, bet ir patys padėjote jam veikti. Jūs dar ramiai sėdėjote tarnybose ir ramiai žiūrėjote, kai priešas pradėjo areštuoti karininkus, kareivius ir kitus Lietuvos patriotus.

Ir po viso to gen. St. Raštikis dar išdrįsta rašyti, kad jis norėtų garbingai ant tanko įvažiuoti į Kauną ar į Vilnių. Esu tikras, kad jis už negarbingus darbus būtų negarbingai sutiktas...

GRYNAI SOVIETISKAS ANEKDOTAS

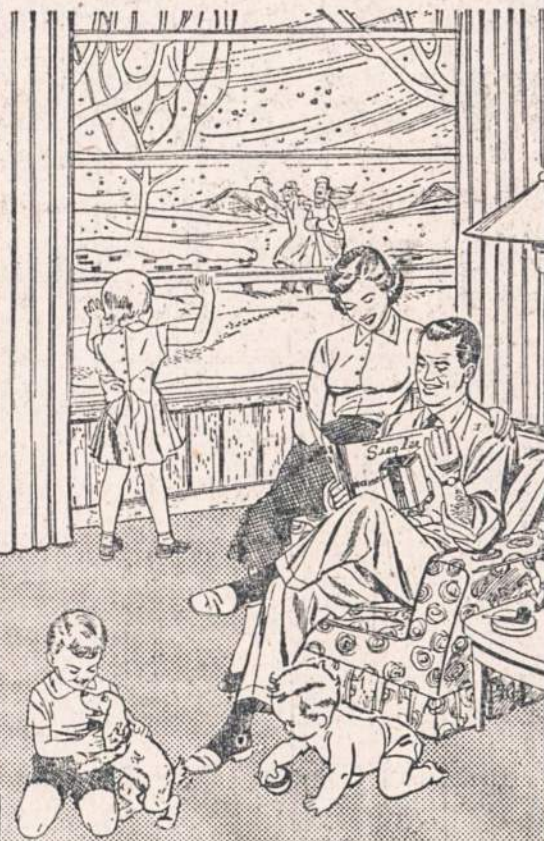
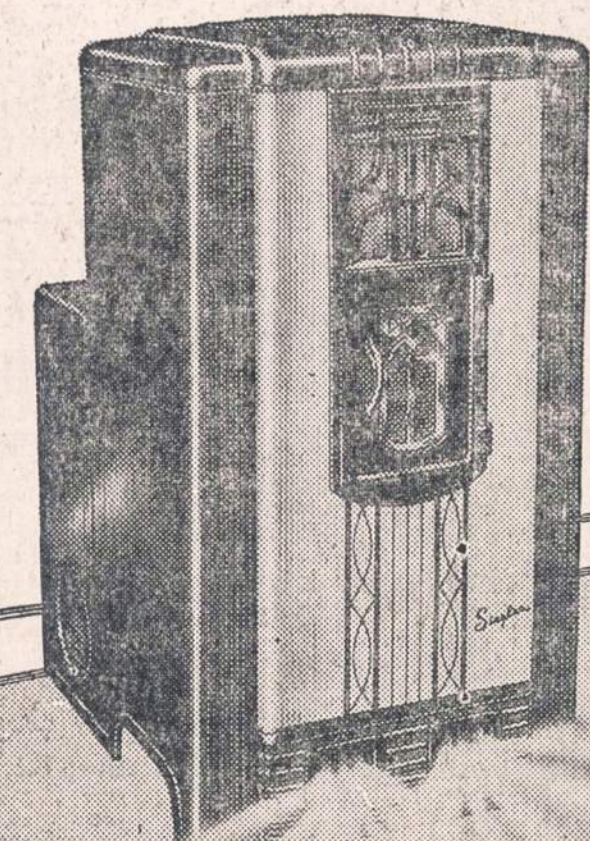
Po Kalėdų ryto metą ateina į darbą draugas Ananasasjevas smarkokai pasivėlinęs. Draugas artelščikas Afanasasjevas ir sako: Draugas Ananasasjevas ligi šio laiko turėtų žinoti, kad sovietų žemėje tokie dalykai, kaip Kalėdos nebešvenčiami. Draugas būsi pašalintas, bet prieš tai turi prisipažinti.

— Točno tak, aiškinasi Ananasasjevas. Šį rytą atsikėlęs eiti į darbą, norėjau nusiskusti. Žiūriu į veidrodį, ir matau, kad manęs nėra veidrodyje. Tai ir pamaniau, kad esu išjęs į darbą. Tik vėliau pastebėjau, kad veidrodis be stiklo...

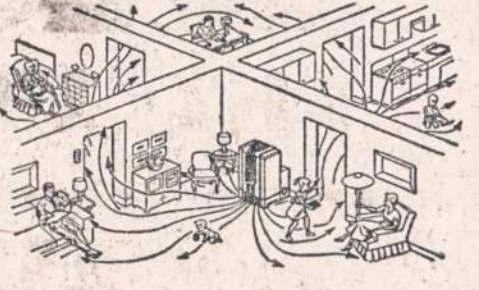
Now at OGDEN STOKER

SIEGLER USES HEAT THAT'S
4 TIMES HOTTER
OVER YOUR FLOORS!

FURNACE HEAT
No costly pipes or registers
to install or clean!

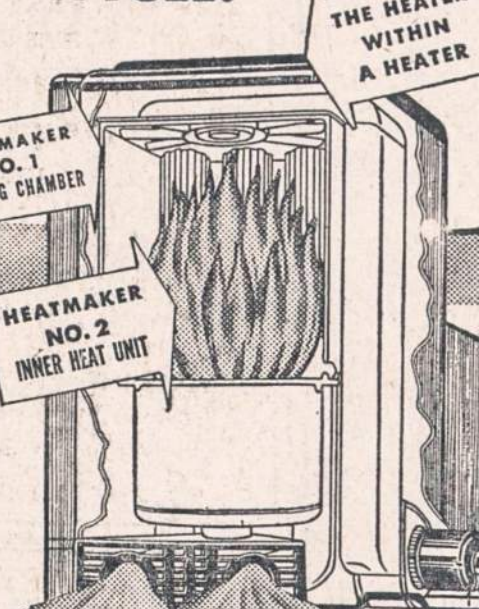
**WARM COZY FLOORS
IN EVERY ROOM!**

**Sieglers
TWO-IN-ONE
HEATMAKER**

Sieglers captures the Top-of-the-Flame heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter heat from the burner flame — pours it over your floors.

**SAVE UP TO 50%
IN FUEL!**

Tropical Floor Heat

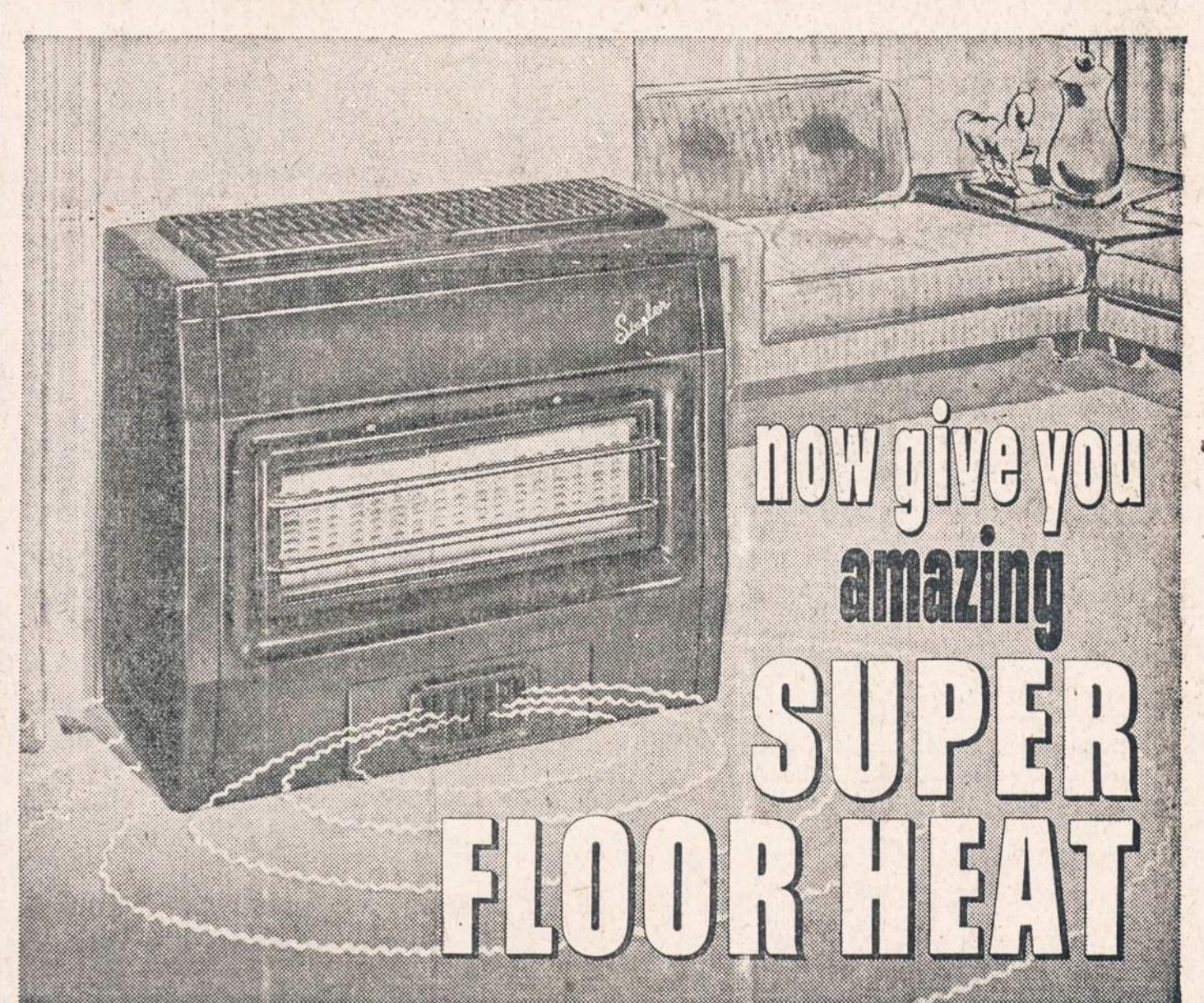
GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

**Sieglers
PATENTED AUTOMATIC
OIL HEATERS**

**MONEY BACK
GUARANTEE**

Prove it — make the "MATCH-TEST!"

SIEGLER Automatic, GAS Forced-air
HOME HEATERS

now give you
amazing
**SUPER
FLOOR HEAT**

new performance

The big, furnace volume blower drives 4 TIMES MORE room air through the heart of the fire and out over your floors. You get furnace comfort in every room without costly pipes and registers to install. No more living in one room when the temperature drops. Sieglers is built to heat your entire home!

new economy

Ordinary heaters waste heat on the ceiling and out the chimney. Sieglers, with the patented Inner Heat Tubes, captures this wasted heat and pours it over your floors. If you want the finest in comfort and the lowest fuel bills, be sure the heater you buy has Inner Heat Tubes and a built-in Blower System.

new styling

Sieglers Gas Home Heaters are finished in genuine porcelain for a lifetime of beauty. Choose from rich leathertone, golden sultan or snowy white. There's a model just right for your home with either Pyrex glass or golden metal front.

see it now

OGDEN STOKER SALES AND SERVICE CO.

1314 West Grand Avenue

All phones SEEley 3-7112

Chicago, Ill.